

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ МОДДИЙ ТАЪМИНОТИНИ ЯНАДА КУЧАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда кексаларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш ва ижтимоий ҳимоя қилишнинг самарали тизимини шакллантириш, Ватан обрў-эътиборини юксалтиришга, ёшларни маънавий-ахлоқий жиҳатдан тарбиялашга фаол қатнашаётган қарияларни эъзозлаш ҳамда фашизм устидан қозонилган ғалабага муносиб ҳисса қўшган фахрийларнинг моддий таъминотини янада кучайтириш мақсадида:

1. 2021 йил 10 майдан бошлаб 1941-1945 йиллардаги уруш ноиронлари ва қатнашчилари, шунингдек, фашистлар концлагерларининг вояга етмаган собиқ маҳбуслари ва Ленинград шаҳри қамал қилинган даврда ишлаган шахсларнинг энг кам пенсия миқдори устамаларни

инобатга олган ҳолда — 2,5 миллион сўм этиб белгилансин.

2. Мазкур Фармонни бажариш билан боғлиқ бўлган сарф-харажатлар Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ва республика бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилсин.

3. Молия вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонунчилик ҳужжатларга ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

4. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А.Н. Арипов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2021 йил 11 май

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ХИЗМАТЛАР СОҲАСИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Хизматлар соҳасининг мамлакатимиз иқтисодиётидаги улушини кўпайтириш, жойларда хизматлар соҳасидаги мавжуд имкониятларни тўлиқ ишга солиш, хизматлар турларини кенгайтириш ва сифатини ошириш буйича ўз ечимини кутаётган муаммоли масалаларни ҳал қилиш, мазкур йўналишда тадбиркорлик субъектларини янада қўллаб-қувватлаш, уларнинг ғоя ва ташаббусларини рағбатлантириш мақсадида:

1. 2021-2023 йилларда Ўзбекистон Республикасида хизматлар соҳасини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари этиб қуйидагилар белгилансин:

иқтисодий ўсишни таъминлашда хизматлар соҳасини муҳим драйверга айлантириш ва 2023 йилга қадар хизматлар ҳажминини икки бараварга ошириш;

аҳолига тайёр бизнес режалар ва лойиҳалар тақдим этиш, уларни касбга ўқитишдан тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйишга бўлган бошқичларни қамраб олувчи “комплекс хизматлар” кўрсатишни ташкил этиш;

республикада хизматлар соҳасининг ривожланганлигини баҳолаш тизимини жорий этиш орқали давлат органлари

ва ташкилотларининг бу борадаги фаолияти самарадорлигини ошириш ва мансабдор шахсларнинг масъулиятини кучайтириш; хизматлар соҳасида ортиқча бюрократик тўсиқларни бартараф этиш, ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб хизматлар турларини кенгайтириш, ҳудудларда, айниқса, қишлоқ жойларда транспорт, молиявий, шунингдек, банк, туризм ҳамда савдо хизматлари қамровини кенгайтириш;

республиканинг барча ҳудудларида мавжуд таълим ва соғлиқни сақлаш хизматлари салоҳиятини ошириш, уларнинг сифатини яхшилаш, бунда хусусий секторни жалб қилиш учун қулай иқтисодий ва инфратузилмавий шароитларни яратиш.

2. Қуйидагилар: 2021-2023 йилларда Ўзбекистон Республикасида хизматлар соҳасини ривожлантиришнинг мақсадли параметрлари 1.1-1.15-иловаларга мувофиқ;

Хизматлар соҳасини ривожлантириш буйича 2021 йилга мўлжалланган “йўл харитаси” 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги

(С.Холхўжаев) манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда 2022 ва 2023 йиллар учун хизматлар соҳасини ривожлантириш буйича “йўл хариталари”ни ҳар йили 1 декабрга қадар ишлаб чиқиб, тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритиб борсин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари бир ой муддатда 2021-2023 йилларда хизматлар соҳасини ривожлантириш ҳудудий дастурларини тасдиқласин.

Бунда, ҳудудий дастурларга ташаббускор тадбиркорларнинг ғоялари асосида аҳолининг эҳтиёжи мавжуд хизматларни йўлга қўйиш буйича лойиҳаларни кириштириш, шунингдек, жойларда мазкур хизматларни кўрсатувчи “хизмат кўрсатиш мажмуалари”ни ташкил этилиши назарда тутилсин.

4. 2021 йил 1 июлдан бошлаб республика ҳудудларида қуйидагиларни назарда тутувчи хизматлар соҳасининг ривожланганлиги рейтингини жорий этилсин:

хизмат кўрсатувчи, шу жумладан, янги ташкил этилган субъектлар сони, хизматлар ҳажми ва турлари, яратилган иш ўринлари, солиқ базаси ва бошқа муҳим кўрсаткичлар асосида

тегишли соҳаларга масъул бўлган давлат органлари ва ташкилотлари, уларнинг ҳудудий бўлинмалари раҳбарлари ва бошқарув ходимлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туман (шаҳар)лар ҳокимлари ва уларнинг ўринбосарлари фаолиятини баҳолаш;

хизматлар соҳасининг ривожланганлиги рейтингини “BUSINESS INDICATOR” автоматлаштирилган онлайн ахборот тизимида шакллантириш, юритиш ва эълон қилиш;

баҳолаш натижаларини ҳар ярим йилда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ва Вазирлар Маҳкамасига киритиш; баҳолаш натижалари буйича тегишли ташкилотларнинг раҳбар ва бошқарув ходимлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туман (шаҳар)лар ҳокимлари ва уларнинг ўринбосарлари ижобий кўрсаткичга эга бўлганда — уларни рағбатлантириш ҳамда қоникарсиз кўрсаткичга эга бўлганда — интизомий жавобгарликка тортиш.

Давоми 2-бетда

ДИЛ СЎЗИ

“ЎЗБЕКИСТОН БУГУН ЯНА МЕҲР МАМЛАКАТИГА АЙЛАНДИ”

Урушнинг оти ўчсин. Кўп дўстларимиз кўз олдимизда, ёнимизда жон берди. Мен ҳам оғир жароҳат олиб, жанг майдонидан қолиб кетдим. Фронтидан “ўлиб” қайтганман. Уйга қора хат келган экан. Худо ризқ бериб, яшаб юрибмиз.

Ҳозиргидек тинч, озода кунларни кўриш у вақтлар катта армон эди, мудом кўрқув, хавотир домида яшаганмиз. Яратганга минг шукр, шу кунларга етдик. Кунни кеча Шавкат Миромоновичнинг табрик хатини, пул мукофотларини, совғаларини олган эдим. Бугун набирам келиб, яна бир хушxabар айтди.

Муҳтарам Президентимиз уруш қатнашчиларининг пенсиясини оширибди. Барака

топсин. Юртимизда кўп яхши ишлар бўляпти. Ўзим кўчага кам чиқсам-да, кўзимдан нур қочиб, қулоғим сал панд берса-да, болаларнинг гап-сўзидан, ҳаракатидан, юз-кўзидан сезман бунини. Фарзандларим келажагидан кўнглим тўқ. Ҳаммаси яхши.

Ўзи одам қариганда бир оғиз ширин сўз, озгина эътибор, меҳрга ўч бўлиб қоларкан. Тўғри, камимиз йўқ, фарзандларимиз ардоғида яшаймиз. Лекин одамга давлат раҳбарининг эътибори барибир бошқача таъсир қилади. Ҳали ватанга керакдек ҳис қиласан ўзингни.

Президентимиз бугун одамлар билан учрашиб, уйлارга кириб меҳмон бўляпти. Халқни эшитаяпти. Бунда ҳикмат кўп. Биттасини айтсам: Ўзбекистон бугун яна меҳр мамлакатига айланди. Қариялари, фарзандлари, аёллари эъзозланган юрда доим тинчлик-хотиржамлик бўлади, халқ мурод-мақсадига етиб яшайди.

Бугун бизнинг қўлимиздан келгани дуо: дунёимиз тинч, ризқимиз бутун бўлсин, давлатимиз раҳбари халқни ўйлаб чарчамасин, бизни уйлаганлар муродиغا етсин, ишларига барака берсин.

Самандар ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси
Хоразм вилояти

БУГУННИНГ ГАПИ

ШОҲОНА ДАФТАРЛАР ЁХУД НАЖОТ ҚАЛЪАЛАРИ

Абдусайд КЎЧИМОВ,
ёзувчи

Меҳнат одамни боқадди, тарбиялайди, улугълайди деганда, беихтиёр ибтидоий замонлару ярим-яланғоч авонинг тошу таёқлар билан баҳайбат мамонтларни овлаши ва инсониятнинг зинамазина ўсишида меҳнатнинг хизмати нақадар улканлиги эсга тушади.

Сўнг меҳнатсиз яхши яшаш, дуруст еб-ичиш, бежирим кийимниш даргумонлиги, мириқиб ишлаганнинг эса роҳатланиб ухлаши, эртанги ҳаёт учун куч тўплаши ўта бошлайди хаёлингиздан. Шу зайл меҳнатнинг қадри тўғрисидаги ҳикматлар кучоғида ҳақиқатлар дарёси шарқираб оқиб ётганига амин бўласиз.

Аммо тану жонингиз саломат, етти мучангиз бақувват бўлса-ю, ишлайдиган жой бўлмаса, нима қилмоқ керак? Мисол учун, деҳқон бўлсангиз-у далангиз, ишчи бўлсангиз-у корхонангиз, муаллим бўлсангиз-у мактабингиз, шифокор бўлсангиз-у шифохонангиз бўлмаса... Янаям теранроқ англайсиз иш ўрни дегани

инсоният тараққиётининг энг биринчи омили эканини. Айни чоғда, фуқаролари иш билан таъминланган мамлакатлар қанчалар тез ўсгани-ю, таъминланмаганлари нега жойида депсиниб, муаммолар гирдобиди қолгани ҳам аён бўлади.

Давоми 3-бетда

ҚИЁСИЙ РАҚАМЛАР

Ўзбекистоннинг тўқимачилик маҳсулотлари экспорти

2000 йилда — 235,6 миллион
АҚШ доллари

2010 йилда — 637,2 миллион АҚШ доллари

2020 йилда — 1 миллиард
922,4 миллион АҚШ доллари

Манба: Давлат статистика қўмитаси

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН МАКТАБ ОСТАНАСИДАН БОШLANADI

ТАЪЛИМ ДАРГОҲИДАГИ ЁРУҒ ЎЙЛАР

Ижодий-маданий ишлар буйича тарғиботчилик жараёнидан лавҳалар

Болалигимда мактабимизда бирон шоир келганини эсломайман. Туман газетаси мухбирларини ҳам тахририятга илк машқларимизни кўтариб борганимизда кўрангимиз. Аммо адабиёт қалбимизга синфхоналарда кириб келгани рост. Эски, буялавериб ранги унққан парталарда, улкан деразалардан катта ҳаёт кўриниб турадиган синфхонамизда адабиёт фани ўқитувчимиз шундай чиройли шеърлар ўқидики, вужудимиз қўлоққа, борлигимиз қалбага айланарди ўша чоғ. Дунёни ўзгаллик, ахшилик, ҳалоллик ва имон кўтқаришини ўша шеър дostonлардан, ҳикоя, қиссалардан англаганмиз.

Бугун кенг ва ёруғ синфхоналарга болалик хотираларини излаб боряпмиз, соғиниб қиряпмиз. Йиллар — тажриба, йиллар — тараққиёт. Илгариги эски мактаблар ўрнида бугун замонавий, қулай ва шинам илм масканлари қад ростлаган. Энди ижодкорлар бу масканларга фақат тадбирларга қақирладиган, муҳим саналардагина эсланадиган инсон эмас, балки мактабининг ўз ўрнига, маошига эга ходими, ёшларнинг устози сифатида бормоқда.

Бу ишнинг мазмун-мундарижаси, мақсади не эди асли?

Президентимизнинг 2021 йил 26 мартдаги “Маънавий-маърифий ишлар тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори билан эндиликда мактабларда ижодий-маданий масалалар буйича тарғиботчи лавозимини учун 0,5 штат бирлиги ажратилди.

Давоми 6-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИХИЗМАТЛАР СОҲАСИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ
ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Бошланиш 1-бетда

5. Тикланиш ва тараққиёт жамғармасидан хизматлар соҳасини ривожлантириш учун тижорат банкларида **300 миллион АҚШ доллари** эквивалентда кредит линияси очилсин.

Белгилансинки: кредит линиясининг **150 миллион АҚШ доллари** миқдоридаги маблағлари (1-транш) 2021 йил 1 июлгача **3-иловага мувофиқ** тақсимот бўйича ажратилади;

кредит линияси маблағлари тижорат банкларида 7 йил муддатга, шу жумладан, 3 йиллик имтиёзли давр билан фоиз ставкаси Марказий банкнинг асосий ставкасидан 4 фоиз бандга паст қилиб берилди;

кредит линиясининг **2-транши** 1-траншнинг ишлатилиши самарадорлигини баҳолаш натижалари бўйича Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги тақлифига асосан Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган тақсимот бўйича ажратилади;

тижорат банклари томонидан кредитлар **4-иловага мувофиқ хизматлар соҳасидаги лойиҳаларни** амалга ошириш (молия соҳасини ривожлантириш бўйича лойиҳалар ва хизматлар соҳасида айланма маблағларни тўлдириш ҳоллари бундан мустасно) учун 5 йилгача муддатга Марказий банкнинг асосий ставкасида битта лойиҳа бўйича 2 миллиард сўмгача миқдорда ажратилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари тижорат банклари кредитлари ҳисобига амалга оширилаётган лойиҳаларга қўшимча равишда лойиҳа ташаббускорларнинг камида юқорида кўрсатилган миқдорлардаги ўз маблағлари ҳисобидан қўшимча лойиҳалар ишга туширилиши таъминласин.

6. “Узмиллибанк” АЖ тижорат банкларида қайта молиялаштириш мақсадида 2021 йил якунига қадар 28 та йирик ва ўрта шаҳарларда

туризм, транспорт, тиббиёт, таълим объеклари ва йирик савдо комплексларини ташкил этиш лойиҳалари учун халқаро молия институтларининг **200 миллион АҚШ доллари** миқдоридаги маблағларини жалб қилсин.

7. “Узмиллибанк” АЖ ҳузурида **Хизматларни ривожлантириш бўйича лойиҳа-таҳлил марказ** (кейинги ўринларда — Марказ) ташкил этилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги (Н.Хусанов) Савдо-саноат палатаси (А.Икрамов) ва Марказ билан биргаликда хизматлар соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш учун малакали мутахассисларни жалб қилган ҳолда аҳолини касбга ўқитиш бўйича ўқув курсларини ташкил қилсин.

8. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари:

2021-2023 йиллар давомида **ташаббускор тадбиркорлик субъектлари томонидан** 5-иловага мувофиқ туман (шаҳар)ларда **деҳқон бозорлари ва савдо комплекслари барпо этилиши**да кўмаклашсин;

Туризм ва спорт вазирлиги билан биргаликда 2021 йил 1 сентябрга қадар йирик шаҳарларда, вилоят ва туман марказларида ташаббускор тадбиркорлик субъектлари билан ҳамкорликда **савдо ва кўнгилочар кўчалар** ташкил этилишини таъминласин.

9. Янги ташкил этиладиган **деҳқон бозорлари ва савдо комплекслари** устав капиталида маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг мажбурий иштироки бекор қилинсин.

10. **Савдо ва кўнгилочар кўчаларда:** кўчма савдо объекти учун жойлар тадбиркорлик субъектлари электрон онлайн-аукцион асосида сотилсин;

барча тадбиркорлик субъектлари жамоат хавфсизлиги қондаларига қатъий риоя қилган ҳолда, **24 соат** мобайнида туну кун фаолият юритиш ҳуқуқи берилсин.

11. Ички ишлар вазирлиги Миллий гвардия билан биргаликда бир ой муддатда савдо ва хизмат кўрсатиш объектининг 24 соат мобайнида туну кун фаолият юритишига доир жамоат хавфсизлиги бўйича соддалаштирилган талабларни ўрнатишни назарда тутувчи Ҳукумат қарори лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

12. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари Ички ишлар вазирлиги (П.Бобононов) ҳамда Давлат божхона қўмитаси (М.Азимов) билан биргаликда божхона постлари ҳудудидаги бўш ер участкалари ҳамда 6-иловага мувофиқ йўл-патруль хизмати постлари ҳудудидаги ер участкалари тадбиркорлик субъектларига **савдо ва хизмат кўрсатиш объекти**ларини барпо этиш учун ажратилишини таъминласин.

Давлат божхона қўмитаси (М.Азимов) **икки ҳафта муддатда** тегишли идоралар билан биргаликда божхона постлари ҳудудидаги бўш ер участкаларининг тасдиқланган рўйхатини ўз расмий веб-сайтига жойлаштирсин ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳар ҳокимликларига тақдим этсин.

Белгилансинки, ушбу бандда назарда тутилган ер участкалари тадбиркорлик субъектларига лойиҳа асосида савдо ва хизмат кўрсатиш мақсадларида енгил турдаги қурилмалар барпо этиш учун камида 3 йил муддатга ижарага берилди.

13. Давлат органлари ва ташкилотлари жойлашган ер майдонлари ва бино-иншоотлардан самарали фойдаланишни таъминлаш бўйича ишчи гуруҳи 7-иловага мувофиқ ташкил этилсин.

Ишчи гуруҳи (Ж.Қўчқоров) **икки ой муддатда:** ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш дастурлари доирасида давлат органлари ва ташкилотлари учун бино ва иншоотлар қуришни мақбуллаштирган ҳолда уларни тадбиркорлик субъектларига тегишли биноларда ижара асосида

жойлаштириш тизимини кенг жорий қилиш чораларини кўрсин;

дастлабки босқичда Тошкент шаҳрининг Олмазор, Миробод ва Яққасарой туманларида давлат органлари ва ташкилотлари жойлашган ер участкалари ва бино-иншоотларни хатловдан ўтказган ҳолда, уларнинг майдонларини танқидий кўриб чиқсин ва тадбиркорлик субъектларига хизмат кўрсатиш объектиларини барпо этиш учун ажратиш мақсадида мақбуллаштириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

Бунда, давлат органлари ва ташкилотларида бўш турган, шу жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 3 апрелдаги ПҚ – 5053-сон қарорига мувофиқ штат бирликлари мақбуллаштирилиши натижасида бўшаган ер участкалари, бино-иншоотлар ва жойлар мавжудлиги инобатга олинсин.

14. **2021 йил 1 сентябрдан бошлаб** масофавий (онлайн) таълимга асосланган нодавлат таълим хизматларини кўрсатиш учун мулкӣ ёки бошқа ашёвий ҳуқуқлар асосида биноларнинг мавжуд бўлиши ҳақида талаб бекор қилинсин.

15. Давлат статистика қўмитаси 2021 йил 1 октябрга қадар хорижий ва маҳаллий экспертларни жалб қилган ҳолда хизматлар статистикасини юритишни, жумладан, ахборот-коммуникация ва дастурлаш хизматларини ҳисобга олиш методологиясини халқаро стандартлар асосида такомиллаштирсин, республика ҳудудларида хизматлар соҳасининг ривожланиш ҳолатини ҳамда самарадорлигини таққослаш имконини берувчи ҳисобот шакллари ва методологияларни ишлаб чиқсин.

Ўзбекистон Республикаси
ПрезидентиТошкент шаҳри,
2021 йил 11 май

Ш. МИРЗИЁЕВ

МУНОСАБАТ

ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШ
ТАКОМИЛЛАШТИРИЛИБ, КЎЛАМИ ЯНАДА КЕНГАЯДИНўзмон МУҲАММАДИЕВ,
Давлат хизматлари агентлиги
директори ўринбосари

Куни кеча Президентимиз Шавкат Мирзиёев давлат хизматлари кўрсатиш соҳасидаги ислохотлар натижадорлигига оид тақдиротлар билан танишар экан, соҳани ривожлантириш, аҳолига қулайликларни янада ошириш бўйича устувор вазифаларни белгилаб берди. Тақдирот чоғида тизимдаги қатор муаммолар ва уларнинг ечимлари муҳокама қилинди.

Фуқаролар эмас, хужжатлар
ҳаракатланмоқда

Ҳар бир ишда таҳлил ва таққос муваффақиятга йўл очади. Оддий мисол. Бундан 3-4 йил аввал ота-оналар фарзандини мактабга ёки боғчага жойлаштириш учун қанча овора бўларди. Таъмагирлик авж олган эди. Ёки туғилганлик тўғрисида гувоҳнома олиш учун қишлоқдан туман марказига бориб, қанча вақт ва маблағ сарфланарди. Бундай мисоллар жуда кўп. Бугун давлат хизматлари маҳаллаларгача кириб бормоқда.

Шу ўринда мамлакатимизда сўнги йилларда давлат хизматлари кўрсатишнинг миллий тизими яратилгани, бунинг учун Адлия вазирлиги ҳузурида Давлат хизматлари агентлиги ташкил этилгани, ўтган вақт мобайнида агентлик тизими такомиллашиб, хизмат қамрови кенгайиб бораётганини таъкидлаш ўринли.

Энг муҳим рақамларга тўхталиб ўтсак. Давлат хизматлари марказлари орқали тадбиркорлик субъектларига дастлаб 37 турдаги давлат хизмати кўрсатилган бўлса, бугунги кунда улар сони 157 тага етди. Айни пайтда аҳолига кунига ўртача 57 мингдан ортиқ давлат хизматлари кўрсатилмоқда.

Утган даврда 70 дан ортиқ хизматлар тўлиқ қайта кўриб чиқилиб, соддалаштирилди. Талаб этиладиган хужжатлар сони 221 тадан 95 тага, хизмат кўрсатишнинг умумий муддати қарийб 499 кундан 271 кунга қисқартирилди.

Туғилиш билан боғлиқ бўлган 5 турдаги давлат хизматларини ФХДЁ органи орқали яхлит тарзда кўрсатиш тартиби жорий этилди. Яъни бир вақтнинг ўзига туғилишни қайд этиш, болани поликлиникада рўйхатга қўйиш, турар жойи бўйича ҳисобга олиш, суяюнчи пулини тайинлаш ҳамда давлат мактабгача таълим муассасасига навбатга қўйиш хизматлари қамраб олинди. Натижада 15 дан ортиқ хужжатлар қисқарди, 4 та идорага боришга чек қўйилди.

Аҳолига янада қулайлик яратиш мақсадида Халқ қабулхоналари ва ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда сайёр қабуллар ташкил қилинди. Махсус жиҳозланган транспорт воситалари ёрдамида мақбул, қулай ва шаффоф усуллардан фойдаланган ҳолда, аҳолига 700 мингдан ортиқ сайёр хизматлар кўрсатилди.

Яна бир муҳим жиҳат. Давлат хизматлари кўрсатишда янада қулайликлар яратиш мақсадида Электрон рақамли имзо сертификатини онлайн олиш имконияти яратилди. Натижада фуқаролар масофадан туриб давлат хизматини олиши мумкин бўлди.

Соҳада ўтказилган ислохотлар самарасида Ўзбекистон Жаҳон банкнинг “Doing business” индексида “Бизнесни рўйхатдан ўтказиш” кўрсаткичи бўйича 190 та давлат

орасида 8-ўринни эгаллаб, биринчи бор топ-10 таликага кирди.

“Қарши шаҳар тажрибаси”, “Бухоро тажрибаси” асосида “марказ — маҳалла — фуқаро” тамойили бўйича давлат хизматларининг ҳар бир оилга кириб бориши таъминланмоқда. Жумладан, аҳоли ўртасида хизматларни электрон олишда 1 500 дан ортиқ маҳалла ва 700 га яқин умумтаълим мактабида “маҳаллабай” ва “хонадонбай” тарғибот ишлари ташкил қилиниб, аҳоли электрон давлат хизмати-дан фойдаланиш бўйича ўқитилди.

Сўнги йилларда бу йўналишда қатор янгиликлар, хусусан, аввал мавжуд бўлмаган “қайта алоқа” тизими жорий қилинди. Бу нима дегани? Шу чоққача давлат хизматлари марказларига мурожаат қилган фуқаро бир қанча вақтдан кейин ёзма ёки озаки равишда жавоб оларди. Ҳозир эса, мурожаатчига ижтимоий тармоқдаги телеграм бот орқали қисқа вақтда автоматик тарзда

қайта алоқага чиқилади. Фуқаро талабига кўра, хизматлар жойлардаги операторлар томонидан ҳам кўрсатилиши мумкин. Қайта алоқага чиқилган, тегишли мутахассислар билан биргаликда мурожаатчи муаммосига ечим топилади.

Тизимда қандай янгиликлар
кутиляпти?

Хизматлар қамрови ва тезкорлигини ошириш учун ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар ҳам бор. Масалан, зарур маълумотлар тўлиқ рақамлаштирилмагани боис, атиги 11 фоиз хизматлар электрон шаклда кўрсатилмоқда. Ягона интерактив давлат хизматлари порталининг мобиль иловаси орқали 30 турда хизмат кўрсатиш мумкин, холос. Унинг атиги 11 таси интерактив хизматлардир. Электрон идентификация тизими ҳамда электрон рақамли имзо билан ишлаш ривожланмаган.

Аҳолига давлат хизматлари кўрсатишнинг янада ривожлантириш бўйича Президентимиз белгилаб берган йўналиш ва кўрсатмаларнинг биринчиси, бу — сифат масаласи бўлди. Яъни тизимда сифатни таъминлаш орқали ҳар бир фуқарога коррупциясиз, тез ва шаффоф хизмат кўрсатиш, уларнинг муаммоларини энг қисқа вақт ҳамда қулай усулда ҳал этишга эришиш зарур. Бу нафақат шаҳарлар, балки туман ва қишлоқларда ҳам амалга оширилади. Шаҳардаги стандартлар барча ҳудудларда бирдек ишлаши лозим.

Иккинчи йўналиш, бу — тизимни рақамлаштириш. Айниқса, бугунги ривожланган даврда мазкур соҳа келажакни рақамли иқтисодиётсиз тасаввур этиш қийин. Бунда, аввало, шу вақтгача қозғалган мавжуд бўлган хужжатларни электрон тизимга ўтказиш орқали кейинги босқичга ўтилади. Ҳозирги пайтда мобиль иловалар ривожлантирилади. Бундай қулайликларни

давлат хизматлари кўрсатиш тизимига ҳам жорий этиш замон талаби. Одамлар давлат билан бўладиган ҳар қандай муносабатини уйда утирган ҳолда, замонавий технологиялар орқали ҳал эта олиши керак. Аста-секин бунга эришилмоқда ҳам. Оддий мисол, ФХДЁ тизимидаги 60 миллионга яқин хужжатларини рақамлаштириш якунланди. 2021 йил 1 январдан барча давлат органлари мана шу тизимдан фойдаланишни бошлади. Бунинг натижасида 660 минг фуқаронинг мурожаати ташкилотга келмасдан туриб, тезкор ҳал бўлди. Кўплаб давлат органлари бир-бири билан ана шундай интеграция асосида хизматлар кўрсатишни бошлади. Бу аҳолининг камида 8 миллиард сўмини иқтисод қилишга замин яратди.

Этибор қаратилиши лозим бўлган яна бир йўналиш — эҳтиёжни тўғри прогнослаштириш олиш имконияти. Бу ҳозирдан фуқаролар орасида эртага қандай эҳтиёжлар шаклланади, уларни қийнаётган асосий муаммолар нимага асосан иборат эканини таҳлиллар асосида ўрганиш зарурлигини аналтади. Соҳани нафақат оддий таҳлиллар, балки илмий таҳлиллар асосида ўрганиш лозим.

Бугун аҳоли орасида “сервис давлат” деган янги тушунча пайдо бўляпти. Яъни фуқароларга хизмат кўрсатиш функцияси биринчи даражага чиқаяпти. Тақдиротда мана шу вазифалар бўйича ҳам кўрсатмалар берилди. Ҳозир акселератори тизимини жорий қилиш, давлат хизматлари реестридан жой олган 700 дан ортиқ хизматлар турини кўриб чиқиш, қайсыларини аҳолига тезроқ етказиш керак, деган саволга ечим топиш ҳамда бу ишларни илмий таҳлиллар асосида амалга ошириш юзасидан вазифалар белгиланди.

“Давлат идораларининг
халқимизга хизмати
одамларни рози қилишининг
асосларидан бири”

Президентимиз айтган бу гап фаолиятимизни янги тамойиллар асосида давом эттиришда бош ғоя бўлади. Айни пайтда ҳар бир ишни қандай амалга ошириш бўйича механизм ва “Йўл харитаси” тайёрланмоқда.

Ҳозиргача эса, жараёни янада такомиллаштириш мақсадида “маҳаллабай” тизимида иш юритилиб, 1,5 мингдан ортиқ маҳаллага кириб борди. Бугунги кунда 205 та туман, шаҳарда давлат хизматлари марказлари ташкил этилди, марказларнинг 115 та филиали очилди. Жорий йилда олис ва чекка ҳудудларда яна қўшимча филиаллар очиб, бу рақамни 150 тага етказиш режалаштирилган.

БУГУННИНГ ГАПИ

ШОҲОНА ДАФТАРЛАР

ЁХУД НАЖОТ ҚАЛЪАЛАРИ

Бошланиш 1-бетда

Бундай азобларнинг нима экани бизга — кечагина унинг тахир ва аччиқ таъмини тотиб қўрганларга, айниқса, ойнадек равшан. Биз ишсизлик — ночорликка, ночорлик — умидсизликка, умидсизлик — ишончсизлик ва ғазабга, ғазаб эса турли қинғирлигу ўғрилик каби иллатларга айланишини ҳам кўрдик. Афсуслар бўлсинки, ҳали-ҳануз шу асоратнинг совуқ панжаларидан батамом қутулиб кетолганимиз йўқ.

Ишсизлик тўғрисида саҳродаги етим саксовулдай, поезд орқасидан мунгайиб қолган йўловчидай, чўл қаърига синиб кетаётган жилғадай маҳзун қиёфаларга тез-тез дуч келиш мумкин эди яқин-яқинларгача кўча-кўйда. Сўнаётган шам мисол хира эди уларнинг нигоҳлари. Не қиларин билолмай, тўда-тўда бўлиб ўзга юртларга мардикорликка кетаётганларнинг адоги кўринмасди. Мўйлови энди-энди майса бўлаётган ёш-яланглар, қаноти остида уч-тўрт талаб жўжалари бўлган эркеклар, муаллимлар, олимлар, ишчилар, хунармандлар — эҳ-хе, кимлар йўқ эди дейсиз уларнинг орасида. Уруш даврида қурол ишлатишни билмаган, ҳарбий дунё макрларидан беҳабар йигитлар жанг майдонининг энг оловли нуқталарига ташлангани сингари касби-кори йўқ, хорижий тиллардан беҳабар, Тўйтепадан нарини кўрмаган ёшлар мажбур эдилар ўзгалар эшигига қора юмушларни бажаришга. Ёноғидеги бир дона қора холи учун Самарқанд Бухорони инъом қилгулик сулув қизлар, гузал аёлларни айтмайсизми? Мунису мунир оналар-чи? Четдагилар тугул ўзимиздагилар, шу ердагилар-чи? Юраклар эзилб кетмасиди мардикор бозорларида мунгли кўзлари жавдираб турган қиз-жувонларни кўрганда? Эзилларди, қйналарди! Аммо илож қанча? Тубсиз қудуққа тушиб кетган-у, на ечимни, на илोजи йўқ эди гўё. Ҳамма изланиб, қидираётганга ўхшар, лекин дарак йўқ эди милтиллаган учқундан.

Шунинг учун бўлса керак, албатта, Шавкат Мирзиёев Президент вазифасини бажаришга киришган илк кунлардаёқ ишсизликни камайтириш давлат сиёсатининг бош бўғинига айланди. Янги иш ўринлари яратиш йўлида жаммики ички ва ташқи имкониятлардан фойдаланишга киришилди. Катта-кичик корхоналар ташкил этилди, тадбиркорлар, фермерлар, ишбилармонлар йўлидаги тўсиқлар олиб ташланди, банд парвоз учун мовий йўлақлар очиб берилди уларга. Хорижий инвесторларнинг келиши кўпайди. Мамлакатнинг қатор шахар ва қишлоқлари қурилиш майдонига айланиб кетди. Аммо шунча саъй-ҳаракатларга қарамай, ишсизлик, камбағаллик тугамади.

“Темир дафтар” деган атама ана шундай мурракб кунларда лугатимизга кириб келди. Бу дафтарнинг сирли-сеҳрли қудратини, у ҳадемай миллион-миллион қалбларда умид машъалларини аланга олдираганини унинг кашфиётчидан бошқа ҳеч ким билмас ва тўла-тўқис англамас эди ўша кунларда. Ҳатто ҳозир тан олиб қайд этиш керакки, бу тагин нимаси, нима дегани бу — “Темир дафтар?” дегувчилар ҳам мўл эди. “Темир дафтар”нинг ҳар саҳифаси юз минглаб қўли қалта ватандошларимиз учун нажот қалъасига айланиши, ростини айтман, менинг тасаввуримга ҳам сиққан эмасди.

Вазифам юзасидан Президентимиз ўтказаятган айрим машварат ва видеоселектор йиғилишларида иштирок этман. Эшитганларимни улгурганимча дафтарга ёзиб бораман.

“Ишсизликни тугатиш — ҳар бир раҳбарнинг виждон олдидаги, имон-эътиқод олдидаги, миллат олдидаги ҳисоботи бўлиши керак, — деди шунда йиғилишларнинг бирида давлатимиз раҳбари. — Мен Ватан ва халқ олдидаги бурчимни виждонан бажаряпманми, деган савол кечю кундуз қийнаши керак ҳар битта амалдорни. Бугундан бошлаб “Темир дафтар” ташкил қилинади. Даставвал, Ўзбекистонда қанча ишсиз ва қанча камбағал борлигини аниқлаб, “Темир дафтар”га ёзамиз. Кейин уларни биттама-битта ўрганиб, ҳар бирига аниқ ёрдам берувчи “Йул харитаси” яратамиз. Энди давлат хизматчилари кабинетни қўриқлаб ўтирмайди, кўчага чиқади, одамлар ора-

сига киради, қишлоқма-қишлоқ, уйма-уй юради, кўради, муаммони ҳал қилиш чораларини излайди, дастур тайёрлайди. Давлат хизматчиларининг давлатга садоқати ишсизликни камайтиришга қўшган ҳиссаси билан баҳоланади”.

Айтилган сўз — отилган ўқ. Отилан ўқ нишонга тегмаса, умидлар тош теккан чинидек чилчил синади. Яқин ўтмишда бот-бот дуч келдик бу ҳолатларга. Узилган умидларни пайвандлаш эса синиқ чиниларни бутлашдан қийин. Қийин юмушлар бошланди: масъуллар кабинетдан чиқди, катта амалдорлар паства тушди. Ҳар кўча, уй, гузар, қишлоқ ёки маҳалла пою пиеда кезилди. 2020 йилнинг 30 июнида Президент муаммага эътиборни янаям кучайтириш бўйича яна бир янги қарорни имзолади.

“Коронавирус пандемияси даврида ижтимоий ҳимояга ва ёрдамга муҳтож аҳоли қатламларини моддий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чоратadbирлар тўғрисида” номли бу ҳужжатда мамлакатдаги манзара аниқ-тиниқ кўрсатилган эди. Масала қанчалар мураккаблигини тасаввур қилиш учун биргина рақамни тилга олам: 1 миллион 700 минг! Боқувчи-қаровчиси йўқлар, ногиронлар, камхаржлар, беморлар... Қисқаси, ана шунча аҳоли кўмакка муҳтож, дегани эди бу. Чет элларда эшикма-эшик юрганлар йўқ эди ҳали бу рўйхатда. Қарорга асосан, санокли кунларда юзлаб ишсизларга иш, уйга муҳтожларга уй-жой, ерсизларга ер ажратиш чора-тадбирлари ишлаб чиқилди. 400 мингдан ортиқ кам таъминланганга тезлик билан республика бюджетидан бир марталик моддий ёрдам кўрсатилди.

Муаммолар ичига чуқурроқ кириб борган сайин номи “Темир дафтар”га муҳрланганлар сонни қайтариб, яна бир ҳақиқат ошкор бўлиб қолди: аҳоли қатламлари орасида ёрдамга муҳтожларнинг энг кўпи аёллар эди.

Сўнги уч йилда мамлакатда хотин-қизларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясига қаратилган 24 та ҳужжат, жумладан, иккита қонун, Президентнинг 6 та қарори ва фармони, Вазирлар Маҳжасининг 16 та қарори қабул қилинганига қарамай, аҳоли ана шундай сўлғин эди.

Давлатимиз раҳбари тақлифи билан “Темир дафтар”даги хотин-қизлар алоҳида ажратиб олиниб, “Аёллар дафтари” деган янги дафтар ташкил қилинди. Ҳар бир хотин-қизнинг чин аҳоли қандай, у нимага муҳтож, унга ким, қайси идора ёки ташкилот ёрдам беради — белгиланди ва зарур маблағ, субсидия ва бошқа ёрдамлар кўрсатилиш бошланди. Худди ўтган асрда Мирзақўлни ўзлаштиришда аввал йўллар очилиб, ариқлар қазилгани, тракторлар келтирилиб, чодирлар тиклангани, умуман, барча шароитлар яратилганидан кейин чўлга юриш бошлангани сингари.

Ҳозир мамлакат тақдирини туб бурилиш ясаган асос бўлган мажбур заргарона усулни ўйлаётган

Ахир, қишлоқ ёки гузар тугул, ўз оиланг муаммоларини бир ёқли қилолмай гангиб қоладиган замонда бундай зиёбахш йўлни топиш қанчалар ҳайратланарли! Қанча куч, уйлов, чидам... ва буюқ ватансеварлик, элсеварлик туйғулари жўш урмоғи керак бундай фазилатларга эга инсон қалбиди! Хуллас, қават-қават булутларни ёриб, оламни зиёга қумган қуёш сингари аста-аста яшнатиб, нурга чулғайверди ўзбекюртнинг дашту далаларини бу кашфиёт.

Ишларни янаям шиддатлантироқ учун 2021 йил 5 март куни Президентимиз навбатдаги қа-

ёлғиз аёлларнинг фарзандларини маданият ва санъатга қизиқтириш...

Кенгаш раиси уринбосари Қудратилла Рафиқов ақинда “Аёллар дафтари”даги хотин-қизлар муаммоларини ҳал этиш ва уларга амалий ёрдам кўрсатиш борасида амалга оширилаётган ишлар таҳлилига бағишланган йиғилиш ўтказди. Шу ўринда, мазкур йиғилишда қайд этилган куйидаги рақамларга эътибор беришингизни сўрайман: “Аёллар дафтари”га киритилган 433 минг хотин-қиздан 90 фоизининг муаммоси қис-

Яна бир меҳрибонлик: ҳар бир худуддан “Аёллар дафтари”даги 30 нафардан, жами 420 нафар хотин-қизни касбабо уюмлари тизимидagi санаторийларда бепул соғломлаштириш ишлари бошланди.

Чекка худудлардаги 50 та қишлоқда Қасаба уюмлари федерацияси томонидан гузаллик салонлари қурилмоқда. Пойтахтдаги “Ишга марҳамат” мономарказида бепул ўқитиш ишлари давом этаётир. Шунингдек, жорий йил 1 майга қадар 1 500 аёлнинг тарихий шахарларга саёҳати ташкил қилинди. Яна 50 минг аёлнинг мамлакатимизнинг тарихий шахарларига бепул саёҳатларини уюштириш режалаштирилган.

Булар — амалга оширилаётган савобли ишлардан бир шингил, холос. Бу “дафтар”лар юз минглаб қизу жувоннинг ҳақиқий сирдоши, кўмакдоши ва фикрдошига айланмоқда. Қанча ёшларга мададкор бўлди, қанча оилаларни турли қийинчиликлардан асради.

Ҳа, қувонч билан таъкидлаш мумкинки, “Темир дафтар”лар — шоҳона дафтарларга, шоҳона дафтарлар эса юз минглаб ёрдамга зор қалблар учун нажот қалъаларига айланиб бораётир.

Шу сўзлардан сўнг мақолага нуқта қўймоқчи бўлганман-у, нимадандир кўнглим тўлмайди, нилаларим ичимда қолиб кетаётгандай, нилаларидир бор буй-бастини кўрсатолмагандай сезяпман ўзимни.

Ҳайратларим давоми шеърга айланиб бораётгандай:

Қанча синиқ қалблар гамгин, паршон,
Синиқ юдузлардек эдилар хира,
Маҳзун лаъзаларда элпарвар ўлгон,
“Темир дафтар”ларни қилди ихтиро.

“Ёшлар дафтари” деб аталди бири,
Бошқиси “Аёллар дафтари” бўлди.
Ҳадемай дафтарнинг саҳифалари,
Ўқик кўнглимнинг дардига тўлди.

Худди эртақларда бўлгани мисол,
Сирли мўъжизалар бошланди шунда.
Довулга айланди саҳарги шамол,
Ой гўё қўйша айланди тунда.

Қолмади на гузар, на кент, на қишлоқ,
Сурурга кўмилди дашту далалар.
Олвадек ярқаб ёнди қизалдоқ,
Қирларни қоплаб алвон лолалар.

Кутлуг паноҳ бўлди қанча дилларга,
Қанча армонларнинг ювди шўрини.
Сочди қовжсираган қанча гулларга —
Муҳаббат нурини, меҳр нурини.

Қанча булоқларнинг очди кўзини,
Дарёга айланди қанча ирмоқлар.
Султон кўчаларда кўрди ўзини,
Чит боланг сўқмоқлар, сағир сўқмоқлар.

Мағрур учаётир чўмиб нуларга,
Оппоқ кабутларлар — оппоқ каптарлар.
Нажот қалъалари бўлмиш уларга
Шоҳона дафтарлар — “Темир дафтар”лар.

Ҳадемай гулларга буркангай Ватан,
Гулларга буркангай тозу тошчага.
Ило, ёш қари бузун битта тан,
Бугун элдошларим шашти бошқача.

Ҳадемай сизга ҳам қолмас эҳтиёж,
Авлодлар эслашар, эҳтимол, қулиб,
Сиз эса қолгайсиз бошингизда тож,
Бугунги кунлардан хотира бўлиб.

Кечаги “Темир дафтар”лар бугун шоҳона дафтарларга айланмоқда. Эҳтимол, вақти келиб, “Темир дафтар”ларга ёдгорлик ўрнатилад. Ҳўш, нима бўпти? Бутун бир миллат ва мамлакат жонига оро кираётган, ишсизлик балосидан қўтулишига сабаб бўлаётган, нажот қалъаларига айланаётган муборак дафтарларга ҳайқаллар қўйилса, нимаси ёмон? Тўғрими?

рорини эълон қилди. “Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” номли мазкур ҳужжатга асосан, 15 март куни Республика хотин-қизлар жамоатчилиги кенгаши ташкил этилди. Олий Мажлис Сенати Раиси Танзила Норбоева кенгаш раиси, Ўзбекистон Қасаба уюмлари федерацияси кенгаши раиси Қудратилла Рафиқов ўринбосар бўлди.

Кенгашнинг йигирмадан зиёд аъзоси бўлиб, уларнинг ҳар бирига алоҳида вазифа топширилди. Масалан, молия вазирга хотин-қизлар муаммоларини ўз вақтида молилаштириш, соғлиқни сақлаш вазирга хотин-қизлар орасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этишини ташкил қилиш, “Қизлар саломатлик марказлари”, оилавий поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктларидаги “Аёллар маслаҳатхоналари” фаолиятини тубдан яхшилаш, бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирга республикада, ай-

қа вақтда ҳал қилинди. Хусусан, 253 мингдан зиёд ишсиз хотин-қиздан 209 минг нафарининг бандлиги таъминланди. 36 минг 394 аёлнинг 82 фоизи касб-ҳунарга ўқитилди. 69 минг 877 хотин-қизнинг 70,4 фоизига тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш учун кредит ажратилди. 15 минг аёлнинг 89,5 фоизига томорқадан самарали фойдаланиши учун кўмаклашилди. Қарийб 37 минг эҳтиёжманднинг деярли ҳаммасига моддий ёрдам кўрсатилди. Ижтимоий ёрдамга муҳтож, I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган 30 мингга яқин хотин-қизнинг 97 фоизи моддий қўллаб-қувватланди.

Нотураж жойларда истиқомат қилаётган 9 минг 223 нафар хотин-қиздан 5 минг 101 нафарининг уй-жой шароити яхшиланди. Қарамоғида бир ва ундан ортиқ I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган болалари мавжуд 8 минг 112 нафар ёлғиз аёлдан 7 минг 649 нафарига ҳар томонлама кўмак берилди. Шунингдек, тиббий ҳимояга муҳтож 44 минг 113 нафар хотин-қизнинг 96,5 фоизи тиббий кўриқдан ўтказилиб, ҳуқуқий ёрдамга муҳтож 24 минг 664 нафар аёлнинг 98,6 фоизига ҳуқуқий, 23 минг 405 нафар хотин-қизнинг 99,3 фоизига психологик ёрдам кўрсатилди.

Шундай! Ҳозир юртимизнинг барча худудларида ижтимоий ҳимояга эҳтиёжи бор аёллар учун тизимли ишлар давом этаётир. Эътибор беринг, битта овул ёхуд маҳаллага эмас, ҳар битта инсонга масъуллар ажратилган, ҳар битта аёлнинг тақдирини билан боғлиқ масалани ечиш йўллари белгиланган, зарур маблағлар ажратилган. Қаредда, ким кўрган ёки эшитган бундай мукамал тизимни? Балки янги Ўзбекистон ҳам айнан шу нуқталарда кўрсатаётгандир янги жамолини? Балки ўзимиз сезмаган ҳолда Учинчи Ренессанс пойдеворига дастлабки гишларни қўяётгандирми? Ахир, янгиликнинг ёки Ренессанс осмондан тушиб, ердан чиқмайди-ку, тўғрими?

Яна бир муҳим жиҳат. Эндиликда ҳокимликлар, фермерлар кенгаши, банклар аёлларга деҳқончилик қилишда, маҳсулотларини қайта ишлаш ва сотишда ҳар томонлама кўмаклашади. Дафтарга кирган ва тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида бўлган аёлларга кредит ажратишда эса Халқ банки билан бирга “Микрокредитбанк” ва “Агробанк” ҳам масъул.

ман-у, ўйлаган сайин ҳайратлар қуршовида ҳайрон қоляпман. Қизик, жаҳондаги мамлакатларнинг бирортасида бўлганмики ана шундай ҳаётбахш йўл? Қандай келди экан дунёга бу кашфиёт?

ниқса, чекка худудларда хотин-қизларни касбга ўқитишни ташкил қилиш, маданият вазирга ота-оналари узоқ муддатга хорижга чиқиб кетган, кам таъминланган, боқувчисини йўқотган

ГЕНДЕР ТЕНГЛИК

Гулнора МАЪРУФОВА, маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирининг биринчи ўринбосари

Чунки аёлга сен гўзалсан, муқаддасан деган бадий муносабат бугун уни нима қийнаётгани, жисмидаги ориқ нимадан, оиласида аҳоли қандай, болаларини қандай тарбиялапти, деган индивидуал ёндашув билан уйғунлашган. Аёлларнинг муаммоларини ҳал этиш борасидаги ислохотлар манзилли, эгали ва айнан шахсга йўналтирилганлиги билан янгича мазмун қаби этпти.

ОҚИЛА, БИЛИМЛИ, ТАДБИРКОР АЁЛ — МИЛЛАТ БОЙЛИГИ

Мамлакатимиз тарихининг янги саҳифаларида аёл зотиға кўрсатилаётган бугунги юксак эътибор намуналари зарҳал харфларда битилади.

Сўнги йиллардаги ижтимоий-сиёсий ислохотлар ва аёллар масаласига янгича муносабатнинг юқори босқичга кўтариллиши натижасида уларнинг қатор муаммоларига ечим топила бошланди. Хусусан, ўтган даврда юзлаб қизларнинг олий маълумот олиши учун кенг имконият яратилди. Эҳтиёжманд минглаб аёлларга уй-жойлар берилди. Давлат қўллаб-қувватлови тўғрисида тадбиркор аёллар сафи янада кенгайди. Умуман, барча жаҳода аёлларнинг ўрни ва роли ошяпти. Нозик хилқат эгаларининг муаммосини ҳал этиш масаласини давлат ва нодавлат ташкилотлар олдиға қўя билиш позицияси кучайди.

Бу каби натижаларға эришиш учун, албатта, босқичма-босқич саъй-ҳаракатлар амалға оширилди. Айниқса, 2017-2018 йилларда аёлларға оид ислохотлар натижасида олти минг нафардан ортиқ аёл кадр захираси яратилди. Ушбу захира Ўзбекистоннинг кадрларға оид давлат сиёсати тамойилларига мос тарзда таш-

кил этилгани боис, муайян маънода янги-чи дунёқарашға эға, замонавий билимлар соҳиб бўлган аёл раҳбарларнинг сиёсий майдонға кириб келишиға асос бўлди.

Хусусан, Олий Мажлис Қонунчилик палатасига сайланган 150 нафар депутатнинг 48 нафари ёки 32 фоизи хотин-қизлардир. Сенатда эса бу кўрсаткич қарийб 25 фоизға етди. Маҳаллий кенгашлар депутатларининг 31 фоизи аёллардан иборат. Шу каби дадил ислохотлар тўғрисида Ўзбекистон парламенти аёл депутатлар сони бўйича дунёдаги 190 та миллий парламент ўртасида 128-ўриндан 37-пононаға кўтарилди. Шунингдек, олти аёл ҳоким лавозимида фаолият юритмоқда. Бир қатор соҳалар бўйича аёллар вазир ўринбосари даражасига кўтарилди. Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ижтимоий фаол хотин-қизларни тизимли равишда ўқитиш, малакасини оширишни давом эттириш мақсадига юздан зиёд вазирлик ва идора билан ҳамкорликда раҳбарлик лавозимларига

захираға олиш учун интилувчан аёллардан иборат аёл кадрлар рўйхатини қайта шакллантирди ва такомиллаштирди. Бугунги кунда раҳбарлик лавозимларига захираға олинган аёл кадрлар сони 6 мингдан 15 минг нафарға етди.

Вазирлик ҳамда идоралардаги хотин-қизлар ва эркеклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш масалалари бўйича маслаҳат кенгаши фаолияти натижасида барча даражадаги раҳбарлар аёлларға муносабатда гендер тенглик тамойиллиға алоҳида эътибор ва масъулият билан қарамоқда. Мазкур кенгаш зиммасига ойлик иш ҳақини белгилаш, лавозимларға тавсия этиш, захира кадрлар базасига хотин-қизларнинг номзодини кириштиш, уларни раҳбарлик лавозимларига тайёрлаш, тайинлаш каби масалаларни таҳлил этиш, хотин-қизлар учун яратилган шарт-шароитларни ўрганиш каби вазифалар юкланган.

Шунингдек, Гендер тенгликни таъминлаш масалалари бўйича комиссия, Олий Мажлис Сенатининг Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари кўмитаси,

Республика Хотин-қизлар жамоатчилиги кенгаши каби тузилмалар бугунги кун аёлининг ҳаётдан рози бўлиб яшаши учун шароит яратиш борасидаги ислохотларға ҳисса қўшиб келмоқда.

Қизларимизнинг таълим олиши, олий маълумотли, муайян касб эгаси бўлиши — бу шунчак оддий гап эмас. Фаолият ва тажрибадан маълумки, бугунги аёллар муаммоларининг илдизи маълумотни тўлиқ ва яхши олмастик, бирор касб эгаси бўлишаслик, ўз ҳуқуқини билмаслик каби оимилларға бориб тақалади.

Шу маънода, қизларнинг билимли бўлиши учун давлатимиз изчил чораларни кўрмоқда. Статистик маълумотларға қўра, Ўзбекистонда олий таълим муассасалари талабаларининг 47 фоизи, умум-таълим мактаблари ўқувчиларининг 48 фоизи қизлардир.

Қиз боланинг жамиятда ўз ўрнини топишда ота-оналарнинг муносабати муҳим роль ўйнайди. Чунки унинг олий маълумотли бўлиши, ўз соҳаси бўйича ишлаши оиласининг ҳам мустаҳкамлиға хизмат қилади. Уқимишли, олий маълумотли аёл

оилада ҳам, ишда ҳам, жамият ҳаётида ҳам ҳамма масалаға илм-маърифат билан, онгли ва фаол ёндашда ҳамда муносиб иштирок этади.

Ўтган илги эҳтиёжманд оилалар қизларининг олий ўқув юртларида грант асосида таълим олиши учун алоҳида қабул қавталари жорий этилган эди. Бу илги икки баравар кўп грант ажратилди, олий таълим муассасаларига 2000 нафардан ортиқ қиз имтиёзли қабул қилиниши кутилимоқда.

Мазкур йўналиш бўйича туман (шаҳар) маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бўлимлари ҳузурда тузилган ишчи гуруҳҳа ўтган йили 32 мингдан ортиқ хотин-қиз мурожаат қилди. Бу, ўз навбатида, уларда олий маълумотли бўлиш, ҳаётда ўзининг муносиби ўрнини топишға кучли интилиш мавжудлигини кўрсатади.

“Оқила, билимли, тадбиркор аёл миллатнинг хазинасидир”, деб беҳиз айтилмаган. Бу фикр аёлларнинг фарзанд ўстириш, авлодлар занжирини давом эттиришдаги мақоми қанчалар юксаклигини кўрсатади.

БИР ЎЛКАКИ...

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

Жорий йилнинг 1 мартидан бошлаб Ўзбекистон ҳудудига кирган кундан эътиборан 10 кунлик муддатга ўз ёки учинчи мамлакатга учиб авиачиптасини тақдим қилган Баҳрайн Қироллиги, Қатар, Кувайт давлатлари, Уммон султонлиги, Хитой халқ республикаси, шунингдек, Хитойнинг Гонгконг ва Макао махсус маъмурий ҳудудлари фуқаролари учун визасиз режим ўрнатилди.

Зиёрат туризми йўналишида юртимизга келадиган мусулмон сайёҳлар учун иккита жихат муҳим: ибодат учун жой ва ҳалол овқат. Аини пайтда

САЁХАТГА ЧИҚИШ УЧУН

БАРЧА ЙЎЛЛАР ОЧИҚ, ИМТИЁЗЛАР ЕТАРЛИ

Башорат ЮНУСОВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Ўзбекистон азалдан хушманзара табиати, бетакрор анъаналари ва маданияти билан чет эллик сайёҳларни ўзига жалб этиб келган. Кўҳна обидалар, муқаддас қадамжолар, тарихий-маданий ёдгорликлар юртимиз ва теварак-атрофдан ташриф бурорадиган сайёҳлар қадами билан файзли бўлган. Шунга мос меҳмондўст халқимизнинг эшиги мусофирларга очик, нон-туз билан кутиб олган. Бу анъаналар эндиликда янада ривож топди. Ушбу йўналиш, замонавий тил билан айтганда, “зиёрат туризми” атамаси билан истъомлга кирди. Соҳада янгиликлар яратилди, ислохотлар амалга оширилди. Ҳукуматимиз эътибори туфайли зиёрат туризми индустрияси ҳамда инфратузилмаси янги кўриниш касб этди.

Бугун хорижлик сайёҳларни Ўзбекистонга жалб этиш, ички туризмни оммалаштириш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Президентимизнинг 2021 йил 9 февралдаги “Ўзбекистон Республикасида ички ва зиёрат туризмни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони бу йўлдаги амалий қадамлардан яна бирidir.

Мазкур фармон доирасида мамлакатимизда амалга оширилётган самарали ишлар ички ва ташқи сайёҳлар учун яратилётган кенг қўламдаги шароит ҳамда имкониятлар мисолида намоён бўлмоқда.

Ўзбекистон тарихий қадамжоларининг сони буйича дунёдаги етакчи унта мамлакатдан бири саналади. Юртимиздаги 7300 дан ортқ қадимий-меъморий ва археологик обидаларнинг 200 дан зиёди ЮНЕСКО маданий мероси рўйхатига киритилган. Шунинг ўзиёқ бизда зиёрат туризмни ривожлантириш учун кенг имконият борлигини англатади. Бу заминда мусулмон оламнинг буюк олимлари Имом Бухорий, Имом Термизий, Имом Мотуридид, Баҳоуддин Нақшбанд, Маҳмуд Замахшарий, Ибн Сино, Беруний, Фаробий ва бошқалар ашаб ижод қилган, уларнинг зиёратгоҳ мажмуалари зиёрат туризмни ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди.

— Мамлакатимиз ҳудуди азал-азалдан ўнлаб маданият ва цивилизациялар бирлашган марказ бўлган. Бу ерда барча дин вакиллари тотув ва ҳамжихат яшаб келган. Шу боис, ислом, буддавий ва насроний динлари билан боғлиқ ноёб ёдгорликлар яхши сақланиб қолган. Бундан ташқари,

Ўзбекистон Марказий Осиёнинг бой маданий ва тарихий меросга эга давлати ҳисобланади. “CrescentRating” таҳлилларига кўра, 2026 йилга бориб зиёрат туризми йўналишида мусулмон сайёҳлар сони 230 миллионга етади. Ўзбекистоннинг кўп асрлик ислом меросини ҳисобга олсак, зиёрат туризмни ривожлантириш мамлакат учун катта истиқболларга эга.

Айниқса, сўнгги йилларда давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан соҳага қаратилаётган эътибор туфайли кўплаб янгиликлар жорий этилиб, энгилликлар яратилмоқда. — дейди Туризм ва спорт вазирлиги мутахассиси Исроимиддин Сирожиддинов.

ЯНГИ ТИЗИМ ЮРТ КЕЗИШГА ЧОРЛАЙДИ

Бундан 4 йил олдин Тошкентдан Бухорога ёки, умуман, бирон шаҳардан бошқасига зиёрат қилиш учун боришинг азобини эслайсизми? Поездлар, самолётлар қатнови кам, автобуслар эса мутлақо йўқ, асосан, таксида боришга тўғри келарди. Бир амаллаб етиб олишингиз билан аввал ётиш учун жой топиш зарур бўларди. Меҳмонхоналар кам, уй меҳмонхоналари йўқ ҳисоби эди. Зиёратгоҳлардаги манзара алоҳида мавзу. Хуллас, саёҳат татимасди. Шу боис,

оилавий саёҳат қилиш ҳақида кўп ҳам уйламасдик. Кейинги йилларда вазият тубдан ўзгарди. Биргина транспорт тизимини олайлик. Поезд ва самолётларнинг янги йўналишлари очилди. Тошкентдан вилоятларга, туманларга белгиланган жадвал асосида шинам ва кулай, энг муҳими, арзон нархларда автобуслар қатнай бошлади. Қарга борсангиз, меҳмонхона муаммо эмас. Асосийси, сайёҳларга қулайлик яратиш ишлари давом этмоқда. Соҳага янги ишланмалар жорий этиляпти.

Бу ҳақда гапирганда яна Президентимиз фармонида белгиланган вазифалар ижросига қайтамиз. Ҳужжат билан маҳаллий йўналишларда авиачипталар нархларига чегирмалар белгиланди. Унга кўра, 50 фоизгача чегирмалар жорий этилди. Фарғона, олдин Тошкент — Фарғона йўналишидаги рейс нархи 8 килограмм кўл юки ва 20 килограмм багаж юки билан 252 минг 503 сўм эди, жорий йил 1 апрелдан бошлаб эса 151 минг 600 сўм бўлди. Юксиз тарифлар илгари бўлмаган, амалиётга янги киритилди. Тошкент — Урганч йўналишида эса чипта нархи 16 фоизга арзонлади.

Бундан ташқари, Тошкент — Андижон, Фарғона — Термиз, Самарқанд — Наманган, Самарқанд — Фарғона, Самарқанд — Урганч йўналишида янги авиақатновлар йўлга қўйилди.

Бугун кўплаб мамлакатлар Ўзбекистонни ислом дини марказларидан бири сифатида ардоқлайди. Буюк муҳаддислар, алломалар ҳаёти ва бебаҳо маънавий мероси қаторида архитектура намуналари ҳам уларнинг ҳайратига сабаб бўлмоқда.

Яқинда Индонезияда очилган Имом Бухорий номидаги масжид Ўзбекистоннинг ушбу мамлакатдаги Туризм элчиси Эко Шри Маргианти ташаб-

республикаимиздаги 90 фоиз меҳмонхона ва умумий овқатланиш жойларида таҳорат олиш ва намоз ўқиш учун барча шароит яратилган. “Ҳалол” сертификатига эришиш учун аризалар қабули бошланган. Бугунги кунда 3 та меҳмонхона — “Ark Billur Hotel”, “Chinor Garden hotel”, “Musafir Hotel”, шунингдек, “Kamolot osh markazi”, “Aksu” ресторани, “Ahan” чойхонаси мазкур сифатга эга бўлди.

Янгилик ўрнида Бухоро шаҳрида тематик хибонлар рўйхати шакллантирилганини ҳам айтиш мумкин. Мазкур тақлим маъқулланса, ислом маркази — Бухоро шаҳрида чет эллик сайёҳлар ҳамда юртимиз аҳолиси учун ислом дини ва намояндалари ҳақида кенг маълумот берувчи база шаклланади.

Жорий йилнинг 1 мартидан бошлаб, Ўзбекистон ҳудудига кирган кундан эътиборан, 10 кунлик муддатга ўз ёки учинчи мамлакатга учиб авиачиптасини тақдим қилган Баҳрайн Қироллиги, Қатар, Кувайт давлатлари, Уммон султонлиги, Хитой халқ республикаси, шунингдек, Хитойнинг Гонгконг ва Макао махсус маъмурий ҳудудлари фуқаролари учун визасиз режим ўрнатилди.

Фармонга кўра, Наврўз, Мустақиллик, Янги йил, Рамазон ва Қурбон ҳайитлари байрамлари нишонлаш даврида

қўшимча ёки кўчириш ҳисобига ишланмайдиган кунлар уч кундан кам бўлмаган муддатга белгиланиб, таътил кунлари беш иш кунидан кам бўлмаган “оилавий саёҳат таътили” тизими жорий қилинди.

Насиб қилса, эртага Рамазон ҳайитини кутиб оламиз. Шу кўтлуг кунларда ҳар биримиз узоқ-яқиндаги қариндошларимизни, ота-онамизни йўқлаймиз. Тарихий қадамжоларга зиёратга борамиз. Ана шунда саёҳат қилиш учун яратилган шароитларга ўзимиз гувоҳ бўлишимиз мумкин.

ЭРТАМИЗ ЭГАЛАРИ

БИЛИМ ВА МЕҲНАТДАН ҲИКМАТ ИЗЛАГАНЛАР

навоийлик Санжар Сатторов каби тадбиркор ёшларимиз сафи кенгайиб бораётир

Гулсум ШОДИЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Бугун иш кўп, вақт эса ниҳоятда тигиз. Баъзида диллимизга туккан юмушларни бажаришга улгуролмай қоламиз. Шундай кезде вақтнинг дарё мисоли шошқалоқ эканидан ёзғирамиз. Лекин нима бўлганда ҳам, инсон ўз орзу-умидларини каму кўстсиз рўёбга чиқишига, ижобат топишига астойдил ҳаракат қилаверади.

Улкан орзулар билан яшаётган навоийлик Санжар Сатторов билан суҳбатлашар эканмиз, ундаги уйғоқлик, дадиллик, иштиёқ ва илмга ташналик диққатимизни тортди.

Санжар ҳали анча ёш бўлишига қарамай, ўз олдига аниқ мақсад қўйган. У яхши сабоқ олиб, бирор бир касбнинг этагини тутган инсон ҳаётда ўз ўрнини топиб, муваффақиятларга эришишини билади. Хатирчи туманида туғилиб, вояга етган қахрамонимиз ўқувчилик чоғиданок тил билишга иштиёқманд бўлган. Урта мактабни тугатган, Навоий қончилиқ коллежида таълимни давом эттирди. Коллежда ҳам интилувчанлиги, иқтидори ва қобилияти билан ажралиб турарди. Шу зехни ва тиришқоқлиги туфайли Муҳаммад ал-Хоразмий номидаги Тошкент ахборот-технологиялари университетига грант асосида ўқишга кирди. Тала-

балик чоғида ҳам чет тилларни ўрганишни қанда қилмади. Уқишдан бўш вақтларида IELTS, корейс тили ўқув курсларига қатнади. Қисқа фурсатда кўтилган натижага эришиб, сертификат олди ва чет элда ўқиш учун 50 фоизлик грантни қўлга киритди. 2017–2020 йиллари Жанубий Кореянинг Sunchon университети магистратурасида тахсил олди.

Кези келганда айтиш жоизки, Санжарга ўзга юртда ўқиш унчалик осон кечмаган. Аввало, моддий қийинчилик, яъни ўша пайт хориж олий таълим муассасасида контракт-тўлов олти минг доллар бўлиб, ётоқхона учун йилига 2,5 минг доллар тўлаши лозим эди. Ота-онасининг бу тўловни тўлашга имконияти етмасди. Шу боис, у яқин инсонларини оғир аҳволга солиб қўймаслик мақсадида ҳам ўқиб, ҳам ишлаш шарт бўлди.

— Ҳар кун эрталаб соат 5 дан кечки 11 ларгача тинимсиз ўқиш ва ишлаш одами топкиртириб юборарди, — дейди у йўга толиб. — Уйимни, ота-онамни, ватанимни жуда соғинардим. Ўзимни соғинч ҳисларидан қалғитиш учун ҳам тил ўрганишга киришдим. Мухими, бунинг учун университетда шароит бор эди. Ҳозир олтида тилда бемалол сўзлаша олам. Ётоқхонада англиялик, франциялик, бангладешлик, япониялик, Африка қитъаси давлатларидан келган ёшлар билан дўстлашдим. Улар тилида сўзлашиб, чет давлатлар ҳақидаги тасавурларимни кенгайтирдим. Мақтанишга йўманг-ку, Sunchon университетининг биринчи ўзбек битирувчиси бўлам.

Ҳозирги пайтда мазкур олий ўқув юртида 800 нафарга яқин ўзбек талабалари тахсил оляпти. Корейда тахсил олarkanман, баъзи тенгурларим чет элда қолиш истагини билдирарди. Менинг орзум эса ўқишни тугатиб, олган билимларимни юртимда татбиқ этиш эди. Албатта, ривожланган давлатларда яшаш, таълим олиш, бандлик ва бошқа шу каби

масалаларда кенг имкониятлар мавжуд. Бироқ ўз юртинг ривожини, тараққиётини, ютуғин билан яшаш туйғуси инсонга ўзгача завқ беради.

Утган йилнинг март ойида Ўзбекистонга қайтиб келдим. Аммо бутун дунё пандемия шароитида ва юртимизда ҳам бу касалликка қарши кураш кетаётган эди. Шу боис бир муддат ишсиз қолдим. Шунда тенгдош дўстларим билан учрашдим. Уларнинг нима ишлар билан банд эканлигига қизиқдим. Ҳавасимни келтирганлар ҳам бўлди. Шу билан бирга вақтини беҳуда ишларга соураётганларни кўриб ачиндим.

Маълумки, пандемия даврида мамлакатимизда аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш мақсадида моддий ёрдам ва кўмакка муҳтож оилалар рўйхати, яъни “Темир дафтар” тузилган эди. Кейинчалик давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан ҳар бир маҳалла, туман, шаҳар ва вилоят кесимида “Ёшлар дафтари” ва “Аёллар дафтари” шакллантирилди.

— Уйма уй юрби ўрганишлар жараёнида мен ҳам “Ёшлар дафтари”га киритилдим, — дейди Санжар. — Чунки ўша пайтда ҳақиқатан ҳам ишсиз эдим. Энг муҳими, бу дафтарга кирганим учун бирмунча имкониятларга эга бўлдим. Ёшлигимдан тадбиркорликка қизиқаман. Навоий шаҳрида фойдаланишга яроқсиз бўлиб қолган биномиз бор эди. Шунинг таъмирлаб, вилоятимизда биринчи шахмат клубини очдим. Яширмайман, бошида иккилаш ва кўрқув ҳам бўлди. Лекин Президентимизнинг биз ёшларга берган мотивациялари ҳамма менга умид бағишлаб турди. Бандим 26 миллион 500 минг сўм имтиёзли кредит олиб, бионини жиҳозладим. Ушбу “Inno chess club since 2021” шахмат клубимиз 7 ёшдан 70 ёшгача бўл-

ган 90 нафар шахмат қизиқувчиларга мўлжалланган. Шунингдек, клубда ўқув марказимиз ҳам фаолият юртияпти. Чунки шахматни математика, ментал арифметика каби фанларсиз тасаввур этиш қийин. Шу боис алгебра, рус тили, инглиз тили, мактабгача тайёрлов курсларини ҳам очдик. Буларнинг барчаси интеллектуал қобилиятни ривожлантиришга оид фанлар бўлиб, 80 нафардан зиёд ўқувчини қамраб олди. Ҳозирда икки сменада ўқишлар олиб бориляпти.

Шахмат клубимиз 5 та гуруҳга бўлинган. Клубда 6 та ўқитувчи, спорт устаси ва мураббий фаолият юртияпти. Улар вилоят ва республика миқёсида ўтказилган мусобақаларда чемпионлигини қўлга киритган тажрибали инсонлар. Таъкидлашим керакки, талабалик кезларим хорижликлар билан ва мантиққа катта эътибор қаратишини кутадим. Ҳақиқатан ҳам, мантиқни ўрганиб, қобилиятни юзага чиқариш мумкин.

Аслида бундай таълим-тарбия услубини азалдан ота-бобларимиз қўллаб келган. Масалан, Амир Темур бобомиз шатранжни севиб ўйнаган. У ўз даврининг машҳур шатранжчилари билан бемалол беллаша олган.

Биз айни пайтда шахматга қизиқувчилар сонини кўпайтириш ва одамлар ҳаётини мазмунли ўтказиш орқали ҳам ёшларнинг ишга бўлган талабини қандай бандликка эришишимиз керак. Шуларни эътиборга олган ҳолда, келгусида клубимиз фаолиятини кенгайтириш ниятимиз бор. Ҳар бир туман ва шаҳарда филиалларимизни ташкил қилишни режалаштирдик. Бу орқали кўплаб ёшларнинг бандлиги таъминланади.

Ҳа, Санжар каби ёшларимизнинг ўз меҳнатидан, эл-юрт фаровонлигига ҳисса қўшишдан эзгулик, ҳикмат излаб яшаётгани ва уллар сафи тобора кенгайиб бораётгани ҳаммамизни қувонтиради.

ЯНГИ ТАЖРИБА АМАЛДА

Президентимизнинг 2017 йил 14 мартдаги “2017-2021 йилларда республикада соя экинни экишни ва соя дони етиштиришни кўпайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан, бундан тўрт йил олдин юртимизда биринчи марта 12 минг гектардан ортиқ майдонга соя экилиб, 14 минг тонна дон олинди ва ушбу хомашёни қайта ишлаш ҳисобига аҳолига 2 минг тоннадан ортиқ соя ёғи, паррандачилик корхоналарига 10 минг тонна юқори озукали шрот етказиб берилди. 2020 йилга келиб бу кўрсаткич 28,2 минг гектарга етди ва сояни қайта ишлашдан олинган маҳсулотлар миқдори икки баравардан ошди. Давлатимиз раҳбари ўтган йилнинг 21-22 май кунлари Андижон вилоятига ташрифи чоғида Олтинкўл туманидаги “Кўхна водий баҳори” фермер хўжалиги далаларидаги экинларни кўздан кечирар экан, ғўза қатор ораларига соя экиш бўйича Андижон тажрибасини яратиш юзасидан кўрсатмалар берган эди.

“Кўкун механика заводи” АЖ бошқаруви раиси Шарифжон Йўлдошев. — Бу масала ўз ечимини топди. Эндликда бир пайтнинг ўзида чигит ва соя экишга мослашган махсус сеялқалар яратилди. Ҳозирги кунга қадар вилоятимиздан ташқари қўшни вилоятларга 650 га яқин замонавий сеялқалар етказиб берилди.

МУАММОЛАР БОР, ЕНГ ШИМАРИБ ИШЛАГАН ЮТАДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 5 июлдаги “Самарқанд вилоятида соя етиштириш соҳасини янада ривожлантириш чора-тадбирлари

ЭЛГА ҲАМ ҚУТ ЕТКУРУР, ҲАМ БАРАКОТ

БУ ЙИЛ МАМЛАКАТИМИЗ ДАЛАЛАРИДА 192 МИНГ ТОННА, ЯЪНИ ЎТГАН ЙИЛГА НИСБАТАН 6 БАРОБОР КЎП СОЯ ДОНИ ЕТИШТИРИШ МЎЛЖАЛЛАНАПТИ

Андижонлик ҳар бир фермер ва мутахассис бу ишончли оқлашга астойдил ҳаракат қилди. Агротехника тадбирлари омилкорлик билан ўтказилган майдонларда соя яхши ҳосил берди. Қолаверса, хайрли ният билан бошланган бу тажриба жорий мавсум учун катта мактаб ролини ўтади.

Шар, ўсиш даври 70-85 кун бўлган, паст бўйли ғўза навлари танлаб олинади. Соя илдизи ғўза илдизига ўхшаб ўқилдиз бўлади, барглари сатҳининг катталиги ҳам бир-бирига ўхшаш. Унинг ҳосили июль ойи охири ва августнинг бошига келиб етилади ва йиғиштириб олинади.

Кунжараси, яшил пояси чорва учун тўйимли озук бўлиши ҳам маъқул келмоқда. Хуллас, ҳар жиҳатдан қони фойда экин. Фақат у ақл ва билим билан ишлашни талаб қилади.

Тўғрисидаги қарорига асосан, вилоятнинг 5 та туманида 2018-2020 йилларда 15 минг гектар майдонда соя экилиши ва 25 минг 500 тонна ҳосил олиниши белгиланган эди.

мерлар эришаётган натижалар бунинг аксини кўрсатяпти, яъни очиқ майдонларга экилган соя экинни ҳам катта даромад келтиряпти.

— Тўрт йилдан буён соя етиштириш, — дейди Каттакўрғон туманидаги “Нурли Миёнқол” фермер хўжалиги бошлиғи Набижон Каримов. — Бу ўсимлик ерларимиз таркибини яхшилаш, балл бонитетини оширишга хизмат қилаяпти. Билим ва тажрибамиздан келиб чиқиб, ўтган йили “Нафис” навли уруғлик соядан 25 гектарга экандик. Агротехника тадбирларини тўғри олиб борганимиз боис, режадаги 17 центнер ўрнига, гектаридан 25 центнерга яқин ҳосил олдик. Каттакўрғон ёғ-мой акциядорлик жамияти билан 1 тонна хомашё учун 6 миллион 765 минг сўмдан шартнома тузгандик ва умумий ҳосил ҳисобидан 180 миллион сўм даромад олдик. Хўжалигимиз пахта, ғаллачилик ва соя етиштиришга ихтисослашган. Шу боис, 2021 йилда ҳам белгилаб олган майдонларга соя элдик.

ДАРОМАД ГЕКТАР БОШИГА 5 000 ДОЛЛАРГА ЕТАДИ

Бу истиқболдаги режа эмас, жорий йилда эришиш лозим бўлган илмий ва амалий жиҳатдан асосланган марра. Президентимиз шу йил 24 февраль куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида экинларни оқилона жойлаштириш ва илм билан етиштириш орқали бу йил ҳар бир гектардан олинган даромаднинг 5 минг долларга етказиши вазифасини қўйди. Бу мақсадга эришиш учун экинларни ҳар бир туманининг ўзига хос иқлим шaroити, маҳаллаларда тарихан шаклланган деҳқончилик кўникмалари, сув таъминотида келиб чиқиб жойлаштириш зарурлиги қайд этилди.

гектар майдонга экиляпти, унинг 40 минг гектари асосий ва 100 минг гектари ғўза қатор ораларига жойлаштирилди. Мазкур далаларда 192 минг тонна, яъни ўтган йилга нисбатан 6 баробар кўп соя дони етиштириш мўлжалланаяпти. Қўш экин экилиши белгиланган майдонларда уруғ қадаш ишлари якунига етаетган бўлса, тўлиқ экиладиган далаларда бу юмушлар давом этмоқда.

Жорий йилда етиштирилиши режалаштирилган 192 минг тонна соя донини қайта ишлаш ҳисобига 35 минг тонна ёғ ва 145 минг тонна шрот ишлаб чиқариш белгилаб олинган. Бу эса саноат усулида боқилмайдиган паррандалар талабини ўтган йилги 8 фоиздан 62 фоизга ошириш имконини беради.

Буюк мутафаккир ва шоир бобомиз деҳқонлар меҳнатини улуғлаб, “Элга ҳам кут еткурур, ҳам баракот” деган эди. Бугунги кунда ана шу эзгу мақсадга экинларни оқилона жойлаштириш ва илм билан етиштириш орқали эришиш мумкинлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб бермоқда. Демак, марра-вазифалар аниқ, илм ва тажрибага тўла амал қилинса, қўзланган натижалар куттириб қўймайди.

Ўқтам ХУДОЙБЕРДИЕВ, журналист, Абдурауф ҚОРЖОВОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

КЎШ ЭКИН ҚАНДАЙ МАНФААТ КЕЛТИРАДИ?

Бу йил Фарғона вилоятида ҳам 25 минг гектар майдонда пахта билан бирга соя етиштирилади. Ўзига хос инновация сифатида баҳоланган агротехник тадбир бир вақтда соя ва пахта ҳосилини олиш имкониятини беради.

Езёвон туманида бу борада иш олиб бораётган ташаббускор фермерлар кўп. “Элёр-Н” фермер хўжалиги ҳам янги усулда деҳқончилик қилишга киришди. Аини кунда 16 гектар ерга чигит билан бирга соя уруғлари қадалди. Бугун мазкур майдонларда яшил қаторлар ҳосил бўлган. Фермер ғўза ва соя парваририш технологияси билан яхши таниш, бу борада ўтказилган амалий семинарларда катнашди, соя агротехникаси бўйича рисоаларни кўнт билан ўқиди ва ўқди.

— Ушбу усул ер, сув, минерал ўғит ва бошқа ресурслардан оқилона фойдаланиш имконини беради, — дейди фермер Элёрбек Назиров. — Чунки соя ғўза қатор ораларига, аниқроғи, ғўза ниҳолларининг ўртасига қадалди. Шу боис, уни қўшимча озиклантиришга ҳожат йўқ. Ғўза парвариришга сарфланган ресурслар ҳисобига соя уни-ўсиб, ҳосил беради.

Олим-мутахассисларнинг таъкидлашича, бу икки экиннинг парваририши ва агротехникаси бир-бирига ўхшаш. Соя ҳам ғўзага ўхшаб тик ўсади, бўйининг баландлиги навларига қараб ўзгаради ва 50 сантиметрдан 2 метрга бўлади. Пахта орасига экилганда, албатта, эртапи-

СОЯНИНГ ҒЎЗА БИЛАН ҚЎШИБ ЭКИЛИШИ НАТИЖАСИДА, БИРИНЧИДАН, ТУПРОҚ УНУМДОРЛИГИ ОШАДИ, ИККИНЧИДАН, ФЕРМЕРНИНГ ОЛАДИГАН ДАРОМАДИ КЎПАЯДИ, БИР МАЙДОНДА ҲАМ ПАХТА, ҲАМ СОЯ ДОНИ ЙИҒИБ ОЛИНАДИ, УЧИНЧИДАН, КЕЛГУСИДА ПАХТА ҲОСИЛДОРЛИГИ ГЕКТАРИГА 8-10 ЦЕНТНЕРГА ОРТИШИ УЧУН ЗАМИН ҲОЗИРЛАНАДИ.

паяди, бир майдонда ҳам пахта, ҳам соя дони йиғиб олинади, учинчидан, келгусида пахта ҳосилдорлиги гектарига 8-10 центнерга ортиши учун замин ҳозирланади. Чунки у ўз илдизлари орқали ҳаводан соф азотни ўзлаштириб олади ва тупроқни азот билан бойитади. Мазкур экин экилган далаларнинг микрофлораси яхшиланади, унда биологик ва экологик соф тизим вужудга келади.

Яна бир маълумот. Ер шарини аҳолисининг яримдан кўпи фақат соя ёғини истеъмол қилади. Унинг дони ва оқилидан тўрт юз илдизларидан барча алмашлаб бўлмайдиган аминокислоталар мавжуд. Шунинг учун ундан экологик тоза мой, паррандачилик ва чорвачилик маҳсулотларидан тортиб, қон плазмалари, сифатли линзаларгача олинади. Фермерларга соянинг шрот,

5-6 миллион сўм миқдорига даромад қўшилади. — Мавсумда тумандаги 1 587 гектар майдонда чигит ва соя уруғи қадалди, — дейди Езёвон тумани хокимининг қишлоқ ва сув хўжалиги масалалари бўйича ўринбосари Дилшод Камолитдинов. — Бу мақсадлар учун 5 та махсус сеялқалар жалб этилди. Улар билан бир вақтнинг ўзида чигит ва уруғлик сояни ораляпти экдик. Жойларда аралаш экишнинг афзалликлари, етиштириш технологияси ҳусусида кўргазмали семинарлар ўтказилгани, зарурий қўлланмалар берилгани қўл келди. Чунки соя ўсимлиги биологик хусусиятига қўра, жой танламайди. Шўрланган, ер ости сув сатҳи кўтарилган экин майдонларида ҳам ўсаверади. Энг муҳими, у ернинг ҳолатини яхшилайди, тупроқни азот билан бойитади.

риларининг қўлланилмаслиги, соя уруғларининг сув таъминоти, унумдорлиги паст майдонларга экилгани билан изохлашди. Масалан, фақатгина туганак бактериялари препаратларини қўллаш туфайли гектаридан 5-10 центнер қўшимча ҳосил олиш мумкин экан. — Худудларнинг тупроқ-иқлим шaroитидан келиб чиқиб, дуккакли, мойли ва додли экинлар, жумладан, соя етиштиришнинг илмий асосланган усуллари ва инновацион технологияларни кенг жорий этиш, уларнинг серхосил ва эртапишган навларини яратиш лозим, — дейди вилоят қишлоқ хўжалик бошқармаси бўлим бошлиғи Тоҳир Дувланов. — Маҳсулот етиштириш, қайта ишлаш ва қадоқлаш жараёнига ҳорижий инвестиция ва мутахассисларни, замонавий ресурсларни тўлиқ қўллаш ва технологияларни кенг жалб қилиш, ички истеъмол бозори конъюнктурасини мунозаам ўрганиш зарур. Тўғри, бу каби муаммолар бор. Лекин тажрибали деҳқон ва фер-

ТОМОРҚА — ХАЗИНА

Усмонали НОРМАТОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Ангор туманидаги “Илғор”, “Баҳор”, “Юқори Таллимарон”, “Тўлқин” маҳаллалари аҳолиси томорқанин ҳар қаричидан унумли фойдаланиш бўйича бой тажрибага эга.

ИШ БИЛМАГАН БАҲОНА ТОПАР

Вилоятнинг шимолий туманларида яшовчи одамлар январь-февраль ойларида баҳорги юмушларга тайёргарлик ҳақида ўйлаб ҳам кўрмаган бир пайтда бу маҳаллалар аҳолиси томорқасидаги қарам ёки хўраки лавлагисини, қартоққасини бозорга чиқариб улгуради. Киштининг аёзли кунларида ҳам бу ерлик деҳқонлар плёнқа остида ёки иссиқхонада турли эртаги сабзавотлар етиштириш билан банд бўлади. Одамлар шунга одатланган.

— Айни март-апрель ойларида қишлоқларимиздан минглаб тонна эртаги қарам, гулқарам, саримсоққиб, бўлғор қалампир, лимон, помидор, қизилча, оқ редиска, қўкат ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари республикамизнинг турли худудлари ҳамда Қозғоғистон, Украина, Россия бозорларига жўнатилади, — дейди “Тўлқин” маҳалла фуқаролар йиғини раиси Эркин Раҳмонов. — Бундан ташқари, аҳолимиз эртаги экинлардан бўшайдиган томорқаларида тақоррий экинлар экиб ҳам мўл ҳосил ҳамда мўмай даромад олмақда.

Маҳалла аҳли тасарруфида 300 гектар томорқа бўлиб, бир парча ер ҳам бўш эмас. Кимдир саримсоққиб, бошқаси қарам, яна бирови бўлғор қалампир, хўраки лавлага, яна бирови эса иссиқхонада помидор, бодринг парвариришмоқда. Азаматлар бир йилда томорқадан ун мартагача ҳосил етиштириш ҳадисини олган. Қишлоқларда бекорчи одамнинг ўзи йўқ. Ешу қари бўш вақт топди, томорқасида меҳнат қилади. Оёқлари остида турган бебаҳо хазина — ерда турли зироатлар ўстириб, мўмай даромад қилади.

Бундан ташқари, аҳолимиз эртаги экинлардан бўшайдиган томорқаларида тақоррий экинлар экиб ҳам мўл ҳосил ҳамда мўмай даромад олмақда. — Бундан ташқари, аҳолимиз эртаги экинлардан бўшайдиган томорқаларида тақоррий экинлар экиб ҳам мўл ҳосил ҳамда мўмай даромад олмақда. — Бундан ташқари, аҳолимиз эртаги экинлардан бўшайдиган томорқаларида тақоррий экинлар экиб ҳам мўл ҳосил ҳамда мўмай даромад олмақда.

Маҳалла аҳли тасарруфида 300 гектар томорқа бўлиб, бир парча ер ҳам бўш эмас. Кимдир саримсоққиб, бошқаси қарам, яна бирови бўлғор қалампир, хўраки лавлага, яна бирови эса иссиқхонада помидор, бодринг парвариришмоқда. Азаматлар бир йилда томорқадан ун мартагача ҳосил етиштириш ҳадисини олган. Қишлоқларда бекорчи одамнинг ўзи йўқ. Ешу қари бўш вақт топди, томорқасида меҳнат қилади. Оёқлари остида турган бебаҳо хазина — ерда турли зироатлар ўстириб, мўмай даромад қилади.

Маҳалла аҳли тасарруфида 300 гектар томорқа бўлиб, бир парча ер ҳам бўш эмас. Кимдир саримсоққиб, бошқаси қарам, яна бирови бўлғор қалампир, хўраки лавлага, яна бирови эса иссиқхонада помидор, бодринг парвариришмоқда. Азаматлар бир йилда томорқадан ун мартагача ҳосил етиштириш ҳадисини олган. Қишлоқларда бекорчи одамнинг ўзи йўқ. Ешу қари бўш вақт топди, томорқасида меҳнат қилади. Оёқлари остида турган бебаҳо хазина — ерда турли зироатлар ўстириб, мўмай даромад қилади.

Маҳалла аҳли тасарруфида 300 гектар томорқа бўлиб, бир парча ер ҳам бўш эмас. Кимдир саримсоққиб, бошқаси қарам, яна бирови бўлғор қалампир, хўраки лавлага, яна бирови эса иссиқхонада помидор, бодринг парвариришмоқда. Азаматлар бир йилда томорқадан ун мартагача ҳосил етиштириш ҳадисини олган. Қишлоқларда бекорчи одамнинг ўзи йўқ. Ешу қари бўш вақт топди, томорқасида меҳнат қилади. Оёқлари остида турган бебаҳо хазина — ерда турли зироатлар ўстириб, мўмай даромад қилади.

Маҳалла аҳли тасарруфида 300 гектар томорқа бўлиб, бир парча ер ҳам бўш эмас. Кимдир саримсоққиб, бошқаси қарам, яна бирови бўлғор қалампир, хўраки лавлага, яна бирови эса иссиқхонада помидор, бодринг парвариришмоқда. Азаматлар бир йилда томорқадан ун мартагача ҳосил етиштириш ҳадисини олган. Қишлоқларда бекорчи одамнинг ўзи йўқ. Ешу қари бўш вақт топди, томорқасида меҳнат қилади. Оёқлари остида турган бебаҳо хазина — ерда турли зироатлар ўстириб, мўмай даромад қилади.

қуриб берапти, бу имкониятлардан фойдалансангиз бўлмайдими? — деган саволимизга баъзилари елка қисди, жумжал жавоб қайтарди.

Гулбодликларнинг кўпи кредит олишу фоизини тўлашдан, таваккалчилик қилишдан қўчийди, еримиз камунум, ҳосил яхши битмайди, деганга ўхшаш вақларни рўқач қилди. Маҳалла фаоллари аҳолига кредит олишга амалий ёрдам кўрсатишларини, ердан сармалари фойдаланмаган ёки бўш қолдирилганга ҳуқумат қарорига асосан, ер солиғи 3 баравар миқдорда тўлашларини тушунтирсалар ҳам кимдир “сув ҳамisha бўлмайди”, деб эътироз билдирса, бошқаси “томорқамизда ўсимликлар яхши ўсмайди”, дейишдан нарига ўтмаяпти. Натижада ўнлаб томорқадорлар оёғининг остидаги хазина — ерга бўғдой ва озиқабат экинлар экиб, рўзғорига пиёз, картошка ва бошқа маҳсулотларни бозордан сотиб олади.

Аслида билган ва ундан самарали фойдаланмаган қишлоқ томорқа — хазина. Ердан самарали фойдаланган, даромад келтирадиган зироатлар ўстирганлар ҳеч нарсага зориқмайди. Бунинг “Юқори Таллимарон” ва “Тўлқин” маҳаллаларида яшовчи уйдабурдон томорқачилар исботламоқда. Қишлоқ одамларининг ердан унумли фойдаланиши, ҳар хил қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириб, узларини таъминлаш ҳамда банд этиши, маҳсулотларнинг ортиқчасини сотиб мўмай даромад топишига, иссиқхона қуриб, эртаги маҳсулотлар етиштиришига кредит, уруғликлар ҳам ажратилмоқда. Ҳатто жойларда ташкил қилинган “Томорқа хизмати” ташкилотлари аҳоли ўз ерига турли зироатлар ўстириши учун кичик техника билан томорқасини ҳайдаб бермоқда, сифатли уруғлик ва ўғит билан таъминламоқда. Фақат бу имкониятлардан фойдаланганлар тўқ ва фаровон яшайди, фойдаланмаганларнинг эса рўзғорига барака бўлмайди.

ХОТИРА БОР ЭКАН – МИЛЛАТ БАРҲАЁТ

АБАДИЙ ИБРАТ

Маъсума Қориеванинг сабр ва матонати замонлар оша авлодлар учун намуна бўлиб қолажак

Давлатимиз раҳбари ушбу нутқида Зулфия ая Зокирова ҳамда унинг урушдан қайтмаган беш ўғли ҳақида батафсил сўзлади...

Бундан икки йил муқаддам 2019 йилнинг 9 май куни Иккинчи жаҳон урушидаги Буюк Ғалабанинг 74 йиллиги муносабати билан ташкиллаштирилган тантанали тадбирда Президентимиз Шавкат Мирзиёев Тошкент вилоятининг Хонобод қишлоғида яшаб ўтган Зулфия ая Зокированинг матонатига, сабру бардошига, оила аъзолари кўрсатган инсоний фазилатларга юксак баҳо берган эди:

“Ёвуз уруш тугайли аянинг тўрт келини бева, беш набираси етим бўлиб қолди. Унинг ўзи эса бир умр мотамда яшади. Лекин ҳеч қачон умидсизликка тушмади, ўғилларининг сўнмас хотираси, ёруғ кунлар ёди билан, келинлари, набираларининг ҳаёти, орзу-умидлари билан яшади. Мана, ўзбек аёлларининг, ўзбек халқининг ҳақиқий жасорати ва матонати! Мана, серғи ва садоқат мадҳияси, унинг энгилмас куч-қудрати! Мана, ёшларимиз, фарзандларимиз қимдан намуна ва ўрнак олишлари керак!”

Қаҳрамонлиги ҳақида илгари биз беҳабар бўлган кўпга янги маълумотлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтиш керак. Унинг нафақат ижодда, балки ҳаёти давомида ҳам барчага намуна бўладиган сабр ва матонатидан юртдошларимизни воқиф қилиш зарурлигини таъкидлади.

Таниқли саҳна устаси Маъсума Қориева урушдан олдинги йилларда собиқ Ҳамза театрининг етакчи артистларидан бири бўлган. Унинг қайнотаси — жадидчилик ҳаракатининг таниқли намояндаси Абдувоҳид қори, қайнукиси — истеъдодли шоир Олтой Қориев, турмуш ўртоғи — Маданият вазири ўлими санъат бошқармасининг бошлиғи Босит Қориев 30-йилларда ноҳақ сиёсий қатағонга учраган. Қайнотаси ва умр йўлдоши улим жазосига ҳукми қилинган.

Бир йўла уч нафар жигарининг сиёсат қурбонига айлангани актрисанинг икки ўғлига ҳам таъсирини кўрсата бошлайди. Уларга кўча-кўй, жамоат жойларида “халқ душманлари”нинг зурриёди, деб таъна қилинади. Бундан руҳан эзилган она ва ўғиллар изтироб ичда яшайди. Иккинчи жаҳон уруши мамлакатимизни ҳудудларига даҳл қилиши бошлаганида эса, икки ўғил — Шавкат ва Ботир Қориевлар фронтга отланди.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН МАКТАБ ОСТОНАСИДАН БОШЛАНАДИ

Наргиза АСАДОВА, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси

Бу таркибда, асосан, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзолари, журналистлар мазкур хайроли ишга сафарбар этилдики, унинг натижалари, самараси шу тобдаёқ кўзга ташланаётир.

Шунча йилдан буён таълим масканларига бориб юравериб-мис-у, болалар кунлига қулоқ солмабмиз, мурак дилнинг сўзларини тинглабмиз. Чунки одатда бир соат атрофида кечадиган ижодий учрашувларда ўқувчилар билан дилдан сўхбатлашиш имконияти бўлмади.

“Нор йигит у — ор йигит” Офтоби ёз чилласидек тафтли баҳор кунларининг бирида шоир оғамиз Ёзувчилар уюшмасига кириб келиб қаршимга ўтираркан, пешонасидаги терни хотиржам артади. “Қаерлардан келасиз, ака”, десам, “Мақтадан Наргизжон, мактабдан”, дейди шодланган. Қизиқ, суриштириш бошлайман.

“Кроссовканг қисмангами?” деб сўраб ҳам кўяман. У эса алпанец кузи қизариб, “қўйинг энди, устоз”, дейди уялинкариб.

ТАЪЛИМ ДАРГОҲИДАГИ ЁРУФ ЎЙЛАР

ИЖОДИЙ-МАДАНИЙ ИШЛАР БЎЙИЧА ТАРҒИБОТЧИЛИК ЖАРАЁНИДАН ЛАВҲАЛАР

1 апрель санасидан ёзувчи ва шоирлар, журналистлар, маънавиятчилар ўзларига бириктирилган мактабда ҳар бир ўқувчи билан яққола-яққола ишлаш, беғубор, оқ қозоқдек тоза қалб эгаларига қўқиб тутиб, тўғри йўлни кўрсатиш имконига эга бўлди.

“Нор йигит у — ор йигит” Офтоби ёз чилласидек тафтли баҳор кунларининг бирида шоир оғамиз Ёзувчилар уюшмасига кириб келиб қаршимга ўтираркан, пешонасидаги терни хотиржам артади. “Қаерлардан келасиз, ака”, десам, “Мақтадан Наргизжон, мактабдан”, дейди шодланган. Қизиқ, суриштириш бошлайман.

Нима учун бу муҳим вазифага ижод аҳли жалб этилди?

Бир синфда камида 20-30 нафардан ўқувчи бўлса, ҳар бирининг орузу-нияти, қизиқиши бор. Емон боланинг ўзи йўқ аслида. Синфда энг безори, тўполончи боланинг ҳам ярқ этган жиҳати, истеъдоди бор. Фақат уни тола олиш, устириш, рағбатлантириш керак. Қарийб икки ойдан буён ижодкорларимиз мактабларда ўзларига юқлатилган ишни масъулияга ва сидқидилдан адо этмоқда.

“У оқушлар ясайди”

Шоирлар уйда яшайми. Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан пойтахт марказида қад ростирилган замонавий ва шинам уйларида Ёзувчилар уюшмаси қўламан-да. Аммо... мен барибир ўқийман, институтларга кираман ва шундай катта одам бўламанки, ўшанда ёнингизда йўқлаб бораман, устоз”, деди. Юрагим шундай ҳақирдики, йигитнинг кўзларига дағи соғдиқдан кўнглидаги оқлик кўриниб турарди. Шу ўтиришда у ёнидаги қоралама қозоқлардан иккита оққуш ясаб қўйди. Шунчаки гап орасида ясади уларни. Лекин оқушлари шундай чиройлики, кўкка парвозга шайланган эди улар. Худди унинг орузулари каби банд.

“Муносиб издошлар етишиб чиқади”

Ижодий-маданий тарғиботчиликка номзодлар рўйхатини қилаётганимизда Ёзувчилар

таассуротларни деярли ҳар кун ҳар бир ижодкоримиздан эшитяп-ми. Тарғиботчиларнинг ўқув масканларига кириб бориши нафақат китобсевар ўқувчиларга, балки кутубхоначиларга ҳам яхши бўлди. Айни пайтда пойтахт ва Тошкент вилоятидаги кўпга мактаб кутубхоналарига ижодий-маданий масалалар бўйича бириктирилган тарғиботчилар ташаббуси билан Ёзувчилар уюшмаси томонидан чоп этилган бадий китоблар совға қилиняпти. Шу кунгача икки минг нафарга яқин ёзувчи ва шоир, минга яқин журналист, яна кўпга маънавият ва маданий ҳодимлар й мактабларга жалб этилган бўлса, бу шунча сонли ёруғ ништалар, эзгу мақсадлар таълим даргоҳларига кириб борди, дегани.

Нодир МАҲМУДОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

аъзолари — ижодкорлар бир том остида истикомат қилади. Асли маҳалламиз номин бошқа-ю, аммо одамлар тилида шундай бўлиб кетди-да. Бир томондан, ёқимли ҳам. Машина тўхтатиб, маҳалламиз томон йўлни тушунтирсак, “Ҳа, анҳор бўйидаги шоирлар уйигами?” дейди дарров. Эшитган қулоққа ёқади бу ном. Шоирлари мана шундай ҳавас қилгули ёруғ сўз билан халқининг тилига тушгани қандай яхши!

Китоб баҳона дийдорни ганимат билиб, севимли шоира оғамиз Ҳалима Аҳмедовани, қўшимчи йўқлаб чиқаман. Қўркам уйда, озода дастурхон устида опа билан гурунлашамиз. Сўхбат мактаб мавзусига бориб такалади. — Биринчи кунлари болаларни кузатдим, — дейди Ҳалима Аҳмедова. — Улар билан йилгиш ўтказмоқчи бўлдим. Бошида навабдагидеги йилгишми, деган кайфиятда ўпланишди. Қараб турсам, ҳар бири бир дунё. Бирма-бир танишиб чиқдим. Мақсадларини сўрадим. Орузулари шундай баландки, ҳавасинг келади. Орқада гапга қўшилмай ўтирган ўсимир хаёлимни олди. Ёнига бордим. Савол бердим, у бўлса “психологмисиз?” деди негадир. “Йўқ, шоирман,

уюшмаси аъзолари билан бирга ижодкор журналистларини ҳам мазкур жараёнга таклиф этгандик. Шулардан бири, анча йиллардан буён Ўзбекистон радиосида ижодий эштитиришлар тайёрлаб, элга маънавият улашиб келаётган Робия Камолова тўнов кунни даб-дурдустдан кўнғироқ қилиб қолди. — Яхшимисиз, қадрдоним. Сиз билан қувончимни бўлишмоқчиман, — дейди Робия опа. Камна ҳам қизиқиб, айтинг, дейман. — Мактаб жамоамиз жуда яхши. Болаларни айтмайсизми? Улар орасида журналистикага қизиқадиганлари кўп экан. Шу бўйича тўрақ оқдим. Ҳозир улар билан нотиклик, матни ифодали ўқиш, бадий китоблар мутлола қилиш борасида машғулотларни бошлаб юбордик. Насиб этса, радиоимиз учун муносиб издошлар етишиб чиқса ажабмас. Шундай имкониятларни яратиб, ҳар қандамда биз — ижодкорларни ўйлаб Президентимизга раҳмат дейман.

“Улар ёшларга чин ибратдир” Аҳмаддон деган полвон йигит бор. Қўлидан келмайдиган хунари

Маъсума Қориева замондошлари хотирасида

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони:

“Шундай саховатли қалб эгаси, ёшларнинг онахони ва устози, тажрибали актрисанинг 43 ёшида вафот этганини эсласам, кўзларимдан ёш қуйилиб, ўзимни кўрага жой тополмай қоламан. М.Қориева орамиздан кетган бўлса-да,

унинг номи ҳаммиса барҳаёт. У бошлаб берган санъатини дастлаб ўнлаб, ҳозирда эса юзлаб ҳамкасб дугоналари, шоғирдлари давом эттирмоқда. Бир сўз билан айтганда, бугунги кунда ижодий парвоз қилаётган саҳна қалдири-

ғочларини кўриб, улар улк йўл очиб берган илк қалдиригчлардан бири Маъсума Қориева хотирасини айтганда, бугунги кунда ижодий парвоз қилаётган саҳна қалдири-

Сора ЭШОНТЎРАЕВА, Ўзбекистон халқ артисти:

“Мен Маъсума Қориевани устозим деб биламан, менинг саҳнага чиқшимда унинг жуда катта хизмати бор. Шунингдек, қатор образлар яратишимда ҳам ҳаммиса унга суйнардим. “Портфелли киши”

спектаклида мен Гого ролини, Қориева эса менинг бувим ролини ижро этди! Шундай буюк санъаткор билан замондош бўлганим — мен учун шараф”.

ин овози билан саҳнага тўндирган Маъсума ўша йиллариёқ кўпга хотин-қизларга намуна бўлган”.

Сайфи ОЛИМОВ, Ўзбекистон халқ артисти:

“Дастлабки йилларда труппада аёллардан ёнғиз Маъсума Қориеванинг ўзи ишлаган. Ташвиқот поездида шаҳарма-шаҳар кезган. У та-

биати билан санъат фидойиси эди. Шунинг учун ҳам ҳаммиса одамлар ичиди бўлар, халққа хизмат қилгиси келарди. Узининг нозик ва ма-